

UiO : **Det juridiske fakultet**

Hvalfangstkonvensjonen av 1946 og dens motstridende formål

Globalt vern av hvalbestanden i lys av nyoppdaget vitenskap om
klimaendringer og -trusler

Kandidatnummer: 530

Leveringsfrist: 25.11.2015

Antall ord: 17850

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING.....	1
1.1	Tema og problemstilling	1
1.2	Bakgrunn og aktualitet	2
1.2.1	Hvorfor er det interessant å se på dagens tolkning av ICRW?	3
1.2.2	Hvalbestanden og den internasjonale miljøretten	3
1.3	Kildebruk og metode.....	4
1.4	Fokus og avgrensninger	7
1.5	Fremstillingen videre	8
2	OM IWC OG ICRW	10
2.1	Oppbygningen til IWC og ICRW	10
2.2	Begrepsavklaring	10
2.2.1	Blue Whale Unit, New Management Procedure, Revised Management Procedure og Moratoriet	10
2.2.2	Sanctuaries, ICRW art. 8 og tradisjonell hvalfangst	12
2.3	Formålet til ICRW	13
2.3.1	Conservation of Whale Stocks	13
2.3.2	Development of the Whaling Industry	14
2.3.3	Motstridende formål?	14
3	KLIMAENDRINGER OG KLIMATRUSLER	16
3.1	Klimaendringer og påvirkning på hvalbestanden	16
3.1.1	Hvalbestandens populasjonsstatus i dag	19
3.2	Klimatrusler	19
3.2.1	Habitatsvekkelse	20
3.2.2	Fartøy som kolliderer med hvaler	20
3.2.3	Menneskeskapt lydforurensning	21
3.2.4	Marint søppel	21
3.2.5	Kjemisk forurensning	22
3.2.6	Kjernekraftforurensning	23
3.2.7	Hval konsumerer kommersielt utnyttbar fisk?	23

3.2.8	Akkumulert effekt.....	23
3.3	Hvordan og på hvilket rettslig grunnlag kan vitenskapen om klimaendringene og - truslene virke inn på ICRW?.....	24
4	INTERNASJONALE MILJØRETTSLIGE PRINSIPPER.....	26
4.1	Prinsippet om bærekraftig utvikling	26
4.1.1	Preserve for Future Generations	27
4.1.2	Sustainable Use of Natural Resources	28
4.1.3	Integration of Environment and Development	29
4.1.4	UNGA 2015.....	29
4.1.5	Anvendelsen av prinsippet på ICRW. Status som internasjonal sedvanerett? .	30
4.1.6	Økosystem-tilnærmingen.....	31
4.2	Føre var-prinsippet.....	32
4.2.1	Snudd bevisbyrde?.....	33
4.2.2	Praksis som støtter føre var-prinsippet. Har det oppnådd status som internasjonal sedvanerett?.....	34
4.2.3	Føre var-prinsippet anvendt på ICRW	35
4.2.4	Problemer og misbruk av føre var-prinsippet?	40
5	ETTERFØLGENDE STATS PRAKSIS I IWC OG INNVIRKNINGEN PÅ ICRW	43
5.1	Relevant statspraksis fra medlemslandene til ICRW	43
5.1.1	Moratoriet	43
5.1.2	Hvalsafari – en bærekraftig utnyttelse av hvalbestanden?	45
5.1.3	Sanctuaries.....	47
5.1.4	Resolusjoner	47
5.2	Praksisens innvirkning på ICRW	49
5.2.1	Styrket bevaringsformål?.....	49
5.2.2	Hviler det positive forpliktelser på IWC for å oppfylle bevaringsformålet?....	50
5.2.3	Hva med suverenitetsprinsippet og demokratihensyn?	51
6	ICRW ART. 8 OM SPESIALTILLATELSER FOR FORSKNINGSFANGST	53
6.1	ICJ 2014 Whaling in the Antarctica.....	53

6.1.1	Hvordan burde dagens tolkningsresultat bli som følge av et styrket bevaringsformål?	54
7	DAGENS SITUASJON FOR ICRW – DISKUSJON.....	56
7.1	Dagens tolkning av ICRW	56
7.2	Svakheter og utfordringer ved ICRW	56
7.2.1	De motstridende hensyn og konflikter.....	57
8	AVSLUTNING.....	59
9	KILDER.....	60
9.1	Konvensjoner og traktater.....	60
9.2	Resolusjoner.....	61
9.2.1	International Whaling Commission (IWC)	61
9.2.2	United Nations General Assembly (UNGA)	63
9.3	Internasjonale rettsavgjørelser	64
9.3.1	International Court of Justice (ICJ)	64
9.3.2	International Tribunal for the Law of the Sea (ITLOS)	64
9.3.3	World Trade Organization Appellate Body (WTO).....	65
9.4	Rapporter og vedtak.....	65
9.4.1	Food and Agriculture Organization (FAO)	65
9.4.2	Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC)	65
9.4.3	International Union for Conservation of Nature (IUCN)	66
9.4.4	International Whaling Commission (IWC)	66
9.4.5	International Whaling Commission & the Scientific Committee (IWC & SC).....	67
9.4.6	The World Bank	68
9.4.7	United Nations General Assembly (UNGA)	68
9.4.8	United Nations World Commission on Environment and Development (WCED).....	68
9.4.9	World Summit on Sustainable Development & United Nations (WSSD & UN)	68
9.4.10	World Wildlife Fund (WWF).....	69
9.5	Juridisk og annen litteratur.....	69
9.5.1	Bøker	69

9.5.2	Artikler.....	71
9.6	Nettdokumenter.....	75

1 INNLEDNING

1.1 Tema og problemstilling

Oppgaven omhandler en tolkning av *Hvalfangstkonvensjonen, The International Convention for the Regulation of Whaling* av 1946, heretter kalt *ICRW*. I dens fortale uttales det at det er en oppgave å:

"... provide for the proper conservation of whale stocks and thus make possible the orderly development of the whaling industry".

Konflikten mellom bevaringsformålet og formålet om utvikling av hvalindustrien er kjernen i denne oppgaven.

Hvalbestanden har vært en naturressurs for mennesker gjennom tider.¹ I et forsøk på å bevare en sterkt overutnyttet hvalbestand, ble ICRW ble opprettet.² I dag er omtrent halvparten av alle store hvalarter truet.³ Det er oppnådd global kunnskap om at klimaendringer og –trusler kan få store konsekvenser for alt levende liv på jorden. Det marine liv er spesielt sårbart for forurensning og klimaendringer, og verdens marine bestander er halvert siden 1970.⁴ Klimaendringene og -truslene representerer en trussel i tillegg til overutnyttelse.⁵ Hvalbestanden har derfor et økt behov for beskyttelse.

Det er derfor grunn til å undersøke hvorvidt ICRW gir tilstrekkelig vern for hvalbestandens levedyktighet gjennom en tolkning. Faktiske endringer, som økte klimaendringer og –trusler, kan gi grunnlag for en endring av det rettslige innholdet i ICRW, som tar hensyn til utfordringene hvalbestanden står overfor. Oppgaven vil undersøke om dette kan oppnås gjennom en dynamisk tolkning som tar i betraktning senere utviklede miljørettslige prinsipper, som føre var-prinsippet og prinsippet om bærekraftig utvikling. ICRW vil også tolkes i samsvar med formålet etter den teleologiske tolkningsmetoden⁶. Det kan spørres om bevaringsformålet i ICRW i dag står sterkere, og om formålet om utvikling av hvalfangstindustrien har endret seg

¹ Gillespie (2005) s. 3

² SNL (2014a)

³ Calhoun (2009) s. 22

⁴ WWF (2015) s. 3

⁵ IPCC (2015) s. 67

⁶ Se punkt 1.3

eller blitt tilsidesatt, bl.a. som følge av etterfølgende statspraksis av medlemslandene til ICRW.

1.2 Bakgrunn og aktualitet

Nordmannen Sven Foyd introduserte effektive metoder for å fange blå- og finnhval i store mengder. Fra 1880 og frem til første verdenskrig spredte hvalfangsten seg over hele verden. Den moderne pelagiske fangsten fra 1925-1968 innebar en hvalfangst på det åpne hav utenfor territorialgrensene. Det ble overproduisert hvalolje samtidig med den økonomiske verdenskrisen i 1930, hvor over 40 000 hval ble drept.⁷ Ny teknologi og svekkelsen av hvalbestander andre steder i verden, førte til at hvalfangsten ble spredt til Antarktis. Første verdenskrig skapte et stort marked for eksplosiver, hvorav det ble benyttet glyserin fra bardehvalolje, hentet fra Antarktis av Norge og Storbritannia.⁸

Ved at hvalfangsten gikk fra å være et nasjonalt anliggende til å foregå på det åpne hav, kunne hvalfangsten bare reguleres og begrenses gjennom internasjonale avtaler. Grunnet bekymring over hvalfangstens bærekraftighet og et fall i verdien på hvalolje, ble *1931 Convention for the Regulation of Whaling* opprettet og videreført i *1937 International Agreement for the Regulation of Whaling*.⁹ For at markedet ikke skulle bryte sammen igjen og for å redusere overproduksjonen av hvalolje, ble hvalfangsten redusert ved at norske og britiske selskaper inngikk en kvoteavtale for 1932-33 som begrenset fangsten. Under annen verdenskrig stanset nesten all hvalfangst. Etter krigen økte derimot prisen på hvalolje, og fangsten opptok igjen, selv om det allerede før krigen var åpenbart at hvalbestanden var i sterk tilbakegang.¹⁰

ICRW ble opprettet i 1946, for å forebygge overutnyttelse og en faretruende reduksjon av hvalbestanden i Antarktis, og kodifiserte tidligere avtaler.¹¹ ICRW opprettet også *The International Whaling Commission*, heretter *IWC*.¹² Knølhvalen, blåhvalen og finnhvalen ble nesten helt utryddet, og fangstsesongene mellom 1959-62 ble helt ødeleggende for hvalbestanden.¹³

⁷ SNL (2014b)

⁸ Calhoun (2009) s. 24

⁹ ICJ (2014) Australia v. Japan avsnitt 43

¹⁰ SNL (2014b)

¹¹ SNL (2014a)

¹² Jf. ICRW. Art 3 (1)

¹³ SNL (2014a)

1.2.1 Hvorfor er det interessant å se på dagens tolkning av ICRW?

Siden inngåelsen av ICRW har det skjedd store endringer i samfunnet, både faktisk og rettslig. Faktiske endringer er klimaendringer og -trusler som skaper utfordringer for alt levende liv. Sannsynligvis vil dagens utfordringer med klimaendringer svekke hvalbestanden, de kan også bli den største trusselen mot dem.¹⁴ Formodentlig er det også flere trusler mot hvalbestanden enn det er kunnskap om i dag. Truslene kan ikke sees hver for seg, men i samspill med hverandre.¹⁵ Klimaendringer kan anses som:

"... a change of climate which is attributed directly or indirectly to human activity that alters the composition of the global atmosphere and which is in addition to natural climate variability observed over comparable time periods."¹⁶

The Intergovernmental Panel on Climate Change, heretter IPCC, hevder klimaendringer skjer bl.a. ved oppvarming av havet og smelting av havis, som følge av menneskeskapte aktiviteter.¹⁷ Økosystemer er i risiko og det kan få irreversible og skadelige effekter på dyrearter og økosystemer.¹⁸ I tillegg til klimaendringene kommer klimatrusler, disse vil behandles under punkt 3. Det er interessant å se i hvilken grad denne faktiske endringen og økende kunnskap om klimaendringer- og trusler kan legitimere en rettslig endring i innholdet i ICRW, ved å tolke i samsvar med miljørettslige prinsipper og etterfølgende statspraksis.

1.2.2 Hvalbestanden og den internasjonale miljøretten

Den internasjonale miljøretten kan regulere menneskelige virksomheter, som hvalfangstindustrien. Dette er et instrument for å beskytte hvalene mot overutnyttelse, og mot klimaendringer- og trusler. Når man taler om miljøet kan man ta utgangspunkt i at det er:

"The natural resources of the earth, including the air, water, land, flora and fauna and especially representative samples of natural ecosystems must be safeguarded for the be-

¹⁴ Gillespie (2005) s. 45

¹⁵ IUCN (2003) s. 13

¹⁶ Klimakonvensjonen art. 1(2)

¹⁷ IPCC (2015) s. 2-4

¹⁸ IPCC (2014) s. 12

nefit of present and future generations through careful planning or management, as appropriate."¹⁹

Hvalbestanden er en naturressurs og en del av det naturlige økosystemet., som uttalt i ICRWs fortale "... the great natural resources represented by the whale stocks". I 1992 ble Rio-erklæringen til. Den er et ikke-bindende instrument som i varierende grad reflekterer internasjonal sedvanerett.²⁰ Miljørettslige anliggender skal være integrert i alle aktiviteter.²¹ Når man utnytter naturressursen som hvalbestanden representerer, må man dermed ta i betraktning beskyttelse av miljøet og økosystemet. Førre var-prinsippet og prinsippet om bærekraftig utvikling som er reflektert i Rio-erklæringen prinsipp 15 og 21, kan være relevante for tolkningen av ICRW. Disse behandles under punkt 4.

1.3 Kildebruk og metode

Miljørettslige prinsipper og etterfølgende statspraksis fra medlemslandene gjør at *tolkningen* av ICRW kan gi et annet innhold i dag enn i 1946. For å illustrere dette vil jeg presentere den metoden jeg vil benytte meg av underveis i oppgaven.

I traktattolkning kan den subjektive tolkningsmetoden anvendes. Den søker å finne den reelle intensjonen til traktatpartene. En annen er den objektive eller tekstuelle tolkningsmetoden, hvor ordlydens betydning er avgjørende. Den *teleologiske tolkningsmetoden*, lar traktatens gjenstand og formål få forrang dersom det er motstrid.²²

I internasjonal rett er det nødvendig å legge vekt på det som objektivt kan tolkes ut av ordlyden, for at partene skal kunne forutsi sin rettsstilling. Imidlertid taler gode grunner for å benytte seg av den teleologiske tolkningsmetoden for å oppfylle traktatens formål, som vanligvis uttrykkes i traktatens fortale.²³ Dette samsvarer med effektivitetsprinsippet som konsentrerer seg om traktatens gjenstand og formål,²⁴ i tilfeller der ordlyden ikke gir klart resultat. Effektivitetsprinsippet kan medføre at stater blir pålagt mer omfattende plikter enn det som følger av ordlyden. Derfor kan det oppstå konflikt med suverenitetsprinsippet, dersom det tolkes i sterk

¹⁹ UNGA (1972) prinsipp 2 og Sands (2012) s. 14

²⁰ Sands (2012) s. 42

²¹ Rio-erklæringen prinsipp 4

²² Villiger (2009) s 421-422

²³ Ibid. s. 423

²⁴ Ibid. s. 423

favør av effektivitetsprinsippet.²⁵ Suverenitetsprinsippet er staters rettslige uavhengighet ved at de har eksklusiv jurisdiksjon over sitt herredømme.²⁶ Suverenitetsprinsippet er imidlertid ikke til hinder for at en internasjonal organisasjon kan binde de enkelte stater.²⁷ Slik ICRW har gjort. Den teleologiske metoden er benyttet i tolkningen av traktater til internasjonale organisasjoner.²⁸ Derfor vil denne anvendes som utgangspunkt i tolkningen av ICRW. Tolkningsmetoden samsvarer med Wienkonvensjonen om traktatretten av 1969 som i stor grad uttrykker folkerettslig sedvanerett.²⁹ Tolkningsmetoden har også støtte i *International Court of Justice, ICJ*, hvor formålet og intensjonene til partene gis forrang fremfor ordlyden.³⁰

I traktatstolkning er hovedregelen Wienkonvensjonen art. 31(1) om at traktater skal tolkes i god tro.³¹ Dette innebærer en lojalitetsplikt mellom partene, fordi det tolkningsresultat som er i overenstemmelse med partenes intensjoner velges.³² Tolkningen skal etterstrebe "... the ordinary meaning ..." av ordlyden, og være i samsvar med traktatens ånd, formål og kontekst. Dette er traktaten sammen med faktorene i art. 31 (2).³³

Etter art. 31(3) a) eller b) kan etterfølgende avtaler eller praksis tas med i tolkningen, dersom alle partene til traktaten er enige eller er under konsensus om en spesiell tolkning av traktaten, gjennom en "agreement" som kan være et instrument til traktaten eller etterfølgende praksis. I tilfeller hvor en undergruppe kommer til en "agreement", men ikke alle, kan ikke utenforstående parter til denne avtale eller praksis bli bundet, jf. art. 34.³⁴ Skal etterfølgende praksis etter art. 31 (3) b) ha betydning for tolkningen, må den være konsistent, ha en viss frekvens og etablere enighet mellom partene om tolkningen av traktaten. Den har en dynamisk natur og kan forandre den ordinære meningen både kontraktmessig og sedvanerettslig ved at partene kan gå fra tolkning til sedvanerettslig modifikasjon av traktaten.³⁵ Dette er interessant ved tolkningen av ICRW, fordi det finnes etterfølgende praksis som kan være relevant. Noe av

²⁵ Ruud (2011) s. 92-93

²⁶ Gisle (2010) s. 466

²⁷ Ibid. s. 400

²⁸ Villiger (2009) s 423

²⁹ Ruud (2011) s. 81

³⁰ ICJ (1997) Ungarn v. Slovakia avsnitt 142

³¹ Jf. art. 26

³² Villiger (2009) s. 426

³³ Ibid. s. 427

³⁴ Ibid. s. 429

³⁵ Ibid. s. 426 og 439

denne praksisen er gjennom konsensus. Annen praksis er sprikende og ikke fulgt av alle medlemslandene. Ikke-bindende IWC-resolusjoner, etter ICRW art. 6, må være innført under konsensus for å bli regnet som etterfølgende praksis etter Wienkonvensjonen art. 31 (3) a) eller b).³⁶

En IWC-resolusjon som ikke er innført under konsensus kan imidlertid få betydning etter art. 32. Dersom en undergruppe eller flertall i IWC driver en praksis eller er enige om en tolkning av ICRW som ikke er under konsensus og fulgt av alle medlemslandene, kan praksisen eller tolkningen bli benyttet som supplerende tolkningsmoment etter art. 32.³⁷ Praksisen eller tolkningen kan få betydning etter 32 a) dersom tolkningsresultatet er tvetydig eller usikkert, eller etter art. 32 b) dersom tolkningsresultatet fører til absurd eller urimelig resultat. Vekten av art. 32 er svakere siden den er supplementær, men kan benyttes dersom den bidrar til tolkningen.³⁸ Avtaler og praksis fra grupper av parter som ikke faller inn under art. 31 (3) a) og b), fordi de ikke er gjennomført under enighet eller konsensus, kan derfor falle inn under art. 32.³⁹ En rekke resolusjoner og praksis er foregått uten konsensus i IWC, men representerer majoritetsoppfatningen i IWC. Etter art. 32 kan de få betydning i tolkningen og utformingen av bestemmelser til ICRW. Også internasjonale rettsavgjørelser om tolkning av traktatbestemmelser eller reelle hensyn kan begrunne en bestemt tolkning.⁴⁰ I oppgaven vil jeg benytte meg av internasjonale rettsavgjørelser som støtteargument for tolkningen av ICRW.

Art. 31 (3) c) fastsetter at det sammen med konteksten skal tas hensyn til "... any relevant rules of international law applicable in the relations between the parties". Dette er regler som ikke har noe spesielt forhold til traktaten, men som kan bidra i tolkningen. De må imidlertid være anvendbare, og det hevdes at ikke-bindende regler faller utenfor, såkalt *soft law*.⁴¹ ICJ har uttalt at faktiske endringer må tas i betraktning, og at "...an international instrument has to be interpreted and applied within the framework of the entire legal system prevailing at the time of the interpretation."⁴² ICRW må dermed tolkes i kontekst med det internasjonale miljørettslige rammeverket som er utviklet og ekspandert, og ikke tolkes isolert. ICJ aksepterer å ta

³⁶ ICJ (2014) *Australia v. Japan* avsnitt 83

³⁷ Villiger (2009) s. 426 og 439

³⁸ Ruud (2011) s. 94

³⁹ Villiger (2009) s. 444-445

⁴⁰ Ruud (2011) s. 89

⁴¹ Villiger (2009) s. 433

⁴² ICJ (1971) *Namibia v. Sør-Afrika* avsnitt 53

i betraktning etterfølgende utvikling i tolkningen av konvensjoner. Som følge av ny vitenskap og økende bevissthet om risikoer for fremtidige generasjoner, anerkjenner ICJ et behov for å "... reconcile economic development with protection of the environment" ved å anvende "[developed] new norms..."⁴³

Art. 31 (3) c) korresponderer med rettskildene i ICJ-statuttene art. 38. Generelle internasjonale prinsipper faller derfor innenfor art. 31 (3) c). Det presumeres at traktater er i overensstemmelse med andre regler som er anvendbare på tolkningstidspunktet.⁴⁴ Miljørettslige prinsipper kan være aktuelle i tolkningen av ICRW, spesielt føre var-prinsippet og prinsippet om bærekraftig utvikling, og særlig om de har oppnådd status som internasjonal sedvanerett. For å oppnå status som internasjonal sedvanerett, må det foreligge statspraksis, og den må oppfattes som gjeldende rett, *opinio juris*.⁴⁵ Kilder som kan benyttes for å bevise statspraksis er ratifikasjon av traktater, traktatforhandlinger, juridisk teori, konferansemateriale, argumenter fra stater, passiv eller aktiv handling fra stater m.m. Et stort omfang av land må delta, men ikke alle.⁴⁶ Dess flere land og praksis, dess mindre trenger tidsomfanget å være, dette er akseptert i ICJ.⁴⁷ Dersom regelen oppfyller disse vilkårene er den bindende for alle verdens stater. Det kan imidlertid vurderes om stater kan erklære seg ubundet gjennom å protestere, det som kalles *the persistent objector*.⁴⁸

Gjennom disse tolkningsmetodene det undersøkes hvorvidt endringer i ICRW kan oppnås ved en dynamisk tolkning som tar i betraktning miljørettslige prinsipper og etterfølgende statspraksis. Samt en teleologisk tolkning i samsvar med formålet. Funksjonene til IWC gjør ICRW til et utviklende instrument,⁴⁹ som kan ta i betraktning utviklingen i samfunnet og i miljøretten.

1.4 Fokus og avgrensninger

Fremstillingen vil illustrere sammenhengende samfunnsmessige og rettslige utviklinger som har skjedd siden 1946. De faktiske endringene i samfunnet er økende klimaendringer og -

⁴³ ICJ (1997) Ungarn v. Slovakia avsnitt 140

⁴⁴ Villiger (2009) s. 433

⁴⁵ Ruud (2011) s. 72

⁴⁶ Ibid. s 72-73

⁴⁷ ICJ (1969) Danmark/Nederland v. Tyskland avsnitt 73

⁴⁸ Ruud (2011) s. 76

⁴⁹ ICJ (2014) Australia v. Japan avsnitt 45

trusler som har betydning for livet i havet og hvalbestanden. Siktemålet med oppgaven er å drøfte om faktiske endringer kan legitimere en rettslig endring i ICRW gjennom en tolkning. For å legitimere dette, vil en fremstilling av vitenskapelig bevis på klimaendringene og -truslene være nyttig for å avgjøre om vitenskapens funn og usikkerheter kan begrunne en anvendelse av føre var-prinsippet og prinsippet om bærekraftig utvikling. Det vil også undersøkes hvorvidt etterfølgende praksis kan begrunne en rettslig endring i ICRW og en sterkere vektlegging av bevaringsformålet.

Komplekse vitenskapelige funn om klimaendringer og –trusler vil behandles kortfattet. Det har vært krevende å tolke vitenskapelige artikler om klimaendringer- og trusler. Mesteparten av litteraturen har vært på engelsk og utfordringer med oversettelse og tolkning har oppstått.

Av plasshensyn vil jeg avgrense mot andre miljørettslige prinsipper som kan være relevante for ICRW. Andre miljørettslige konvensjoner, vil ikke behandles, selv om de kan ha noe overlappende reguleringer. Hvorvidt ICRW kan kollidere med internasjonale handelsavtaler vil heller ikke behandles. Den komplekse organisatoriske strukturen til IWC og unntaket for tradisjonell hvalfangst vil heller ikke behandles.

1.5 Fremstillingen videre

Strukturen, oppbygningen og begrepsforklaringer til IWC gis en kortfattet fremstilling i punkt 2.1 – 2.2. Sentralt i tolkningen av ICRW er dens formål, som blir redegjort for i punkt 2.3.

I punkt 3 vil klimautfordringene presenteres. De er en essensiell årsak til fremveksten av bevaringspolitikk innen IWC og grunnlag for å trekke inn miljørettslige prinsipper i tolkningen av ICRW.

I punkt 4 vil de aktuelle miljørettslige prinsippene og deres innvirkning på ICRW belyses.

I punkt 5 vil medlemslandenes etterfølgende statspraksis illustreres. Det vil drøftes om praksisen kan endre innholdet i ICRW, gjennom en tendens til å vektlegge bevaringsformålet. Sakens kjerne er derfor i punkt 4 og 5.

Spesialtillatelser for hvalfangst for forskningsformål er et omstridt tema i IWC. Dette vil bli behandlet i punkt 6, sammen med et overblikk av dommen for ICJ, *Whaling in The Antarctica* i 2014.

Avslutningsvis vil jeg i punkt 7 og 8 se på svakheter, utfordringer og veien videre for ICRW, samt drøfte om den gir tilstrekkelig vern for det økende bevaringsbehovet hvalbestanden opplever.

2 OM IWC OG ICRW

2.1 Oppbygningen til IWC og ICRW

ICRW regulerer verdens hvalfangst.⁵⁰ ICRW har en fortale og 11 bestemmelser. IWC er satt sammen med et medlem fra hver stat, som har en stemme hver.⁵¹ Ingen artikler i ICRW regulerer beskyttende vedtak for hvalbestanden eller hvalindustrien. Disse finnes i *Schedule*, som er et vedlegg og en integrert del av ICRW.⁵² Når det nevnes ICRW, omfattes derfor også *Schedule*. Bindende bestemmelser til *Schedule* kan vedtas av IWC med $\frac{3}{4}$ flertall,⁵³ og ikke-bindende vedtak etter art. 6 krever vanlig flertall. Ikke-bindende vedtak kan være relevante for tolkningen av ICRW og *Schedule*, de kalles resolusjoner.⁵⁴ Medlemslandene kan reservere seg mot bestemmelser til *Schedule* etter art. 5 (3).

IWC er delt inn i komiteer, underkomiteer og arbeidsgrupper hvorav representanter fra medlemslandene deltar. Gruppene rapporterer hva de gjør og kommer med anbefalinger til IWC. *The Scientific Committee*, heretter *forskningskomiteen*, har forskere fra mange land. De holder årlige møter og tar seg av spesielle temaer som blir forelagt dem.⁵⁵ Forskningskomiteen assisterer IWC med å utføre sine funksjoner, særlig de relatert til studier og forskning på hvaler og hvalfangst etter ICRW art. 4(1) a). Forskningskomiteen bidrar også med vitenskapelige funn som skal danne grunnlag for å vedta bestemmelser til *Schedule* etter ICRW art. 5(2) b).⁵⁶

2.2 Begrepsavklaring

2.2.1 Blue Whale Unit, New Management Procedure, Revised Management Procedure og Moratoriet

Fra 1945 ble hvalfangsten regulert med kvoter på hvor mange hval et medlemsland kunne fange.⁵⁷ Såkalte "blue whale units".⁵⁸ Forskningskomiteen mente kvotene var for høye.⁵⁹ I tillegg informerte *Food and Agriculture Organization of the United Nations, FAO*, i 1964, at

⁵⁰ Hemmings (2015) s. 6

⁵¹ ICRW art. 3 (1)

⁵² ICRW art 1 (1)

⁵³ ICRW art. 3 (2), jf. art. 5 (1)

⁵⁴ ICJ (2014) *Australia v. Japan* avsnitt 45-46

⁵⁵ IWC (2015c)

⁵⁶ ICJ (2014) *Australia v. Japan* avsnitt 47

⁵⁷ SNL (2014a)

⁵⁸ Gillespie (2005) s. 4

⁵⁹ IWC/3 (1952) s. 7-12 og Gillespie (2005) s. 4

samarbeidet med IWC ville avsluttes dersom kvotene ikke ble satt i tråd med vitenskapelige funn om hvordan å unngå ødeleggelse av hvalbestanden. Dette førte til reduksjon i totalkvotene for de etterfølgende årene.⁶⁰

I 1972 ble Stockholm-erklæringen presentert i forbindelse med the 1972 *UN Conference on the Human Environment, Stockholmkonferansen*. Det ble anbefalt å styrke IWC og å innføre et 10-årig moratorium på kommersiell hvalfangst.⁶¹ Moratoriet skulle være en global pause i hvalfangst for kommersielle formål på alle hvalarter. Stockholmkonferansen ledet til økt forskning og forvaltning av hvalbestanden.⁶² I 1972 hevdet forskningskomiteen at moratoriet ikke var passende, siden det ikke ville vurdere statusen til de ulike hvalartene hver for seg. Istedenfor anbefalte de økt forskning på hvalbestanden og populasjonsstatusene, samt å innføre fangstreguleringer basert på statusen til hver enkelt hvalbestand.⁶³ Dermed ble *New Management Procedure, NMP* innført. Den delte hvalbestandene i kategorier og forvaltet de individuelt.⁶⁴ Noen stater hevdet det var mulig å drive med bærekraftig hvalfangst på visse typer hval. FAO og forskningskomiteen mente det ikke var tilstrekkelig vitenskapelig grunnlag for statusen på hvalbestanden og de foreslåtte kvotene.⁶⁵

NMP ble erstattet med the *Revised Management Procedure, RMP* i 1981.⁶⁶ Denne tok i betraktning vitenskapelig usikkerhet i målingene av hvalbestandens status og i utrekningen av kvotene for å unngå risiko for utryddelse. Kvotene skulle derfor settes ned. Samtidig var det et mål om å få mest mulig utbytte av hvalarten. Fangstkvotene skulle være basert på målinger fra forskningskomiteen.⁶⁷

Stockholmkonferansen markerte starten på en fundamental endring i IWC.⁶⁸ Generalsekretær for Stockholmkonferansen, Maurice Strong, uttalte at medlemslandene vendte mot å anse hvalbestandens eksistens som en ressurs i seg selv, og ikke bare en ressurs for kommersiell

⁶⁰ Gillespie (2005) s. 7

⁶¹ UNGA (1972) recommendation nr. 33

⁶² Nordquist (2003) s. 413

⁶³ Ibid. s. 413-414

⁶⁴ Gillespie (2005) s. 9

⁶⁵ Ibid. s. 9

⁶⁶ IWC-resolusjon 1981-2

⁶⁷ Gillespie (2005) s. 12-13

⁶⁸ Nordquist (2003) s. 413

utnyttelse.⁶⁹ Støtte for moratoriet var bl.a. det internasjonale ansvaret for å bevare hvalbestanden.⁷⁰ Usikkerheten om hvalbestandens status ga behov for et føre var-prinsipp som lar vitenskapelig usikkerhet komme hvalbestanden til gode. Dette var støttet av bl.a. Australia. Japan mente derimot at innføring av moratoriet stred mot ICRWs formål om utvikling av hvalindustrien.⁷¹ Begrunnelsen til moratoriet var faren for ugjenopprettelig skade på hvalbestanden ved utnyttelse, samt utilstrekkelig vitenskapelig kunnskap for å beskytte hvalbestanden.⁷² Grunnet striden mellom de ulike landene om innførelse av moratoriet ble det ikke innført før i 1982 med det nødvendige ¾ flertall etter ICRW art.3 (2), tross protester fra ulike land.⁷³ Siden vi i dag har moratoriet, blir ikke RMP benyttet.

2.2.2 Sanctuaries, ICRW art. 8 og tradisjonell hvalfangst

Sanctuaries er områder der det er forbudt å drive med hvalfangst. To sanctuaries er vedtatt etter ICRW art. 5(1) (c), som finnes i Schedule art 7 (a) og 7 (b). Det første fra 1979 forbyr kommersiell hvalfangst i det indiske hav⁷⁴. Det andre fra 1994, forbyr kommersiell hvalfangst i vannene fra det sørlige hav rundt Antarktis. I Schedule finnes koordinater for hvor langt områdene rekker.⁷⁵

Medlemslandene kan imidlertid gi spesialtillatelser til virksomheter i landet for å “... kill, take and treat whales for purposes of scientific research ...”, etter kvoter som de synes er passende etter ICRW art. 8. Dette gir medlemslandene en viss grad av frihet til å sette sine egne kvoter. Et aktuelt spørsmål er om art. 8 sammen med andre bestemmelser i ICRW, bør tolkes restriktivt, grunnet klimaendringer og –trusler, samt usikkerhet om hvalbestandens levedyktighet og populasjonsstatus.⁷⁶

Muligheten til å drive med tradisjonell hvalfangst til livsopphold for urbefolkning etter Schedule art. 13, gjør vernet for hvalbestanden mindre effektivt. IWC anser dette som annerledes enn kommersiell hvalfangst, fordi det hevdes at formålet til tradisjonell hvalfangst ikke

⁶⁹ IWC/24 (1974) s. 24.

⁷⁰ IWC/32 (1982) s 20

⁷¹ Ibid. s. 18 og 20

⁷² IWC/25 (1975) s. 26

⁷³ IWC/33 (1983) s. 20-21

⁷⁴ IWC-resolusjon 1979-3

⁷⁵ IWC (2015d)

⁷⁶ Se punkt. 4, 5 og 6

søker å maksimisere fangst eller profitt.⁷⁷ Medlemslandene Grønland, Saint Vincent og Grenadinene og USA driver i dag tradisjonell hvalfangst.⁷⁸ Oppgaven vil undersøke hvorvidt en restriktiv tolkning av ICRWs bestemmelser er legitim, ved å bl.a. legge sterkere vekt på bevaringsformålet.

2.3 Formålet til ICRW

I samsvar med den teleologiske tolkningsmetoden og Wienkonvensjonen art. 31(1) må ICRW tolkes i samsvar med formålet som illustreres i fortalen. Formålet setter begrensninger for hvilke bestemmelser som kan vedtas til Schedule. Bestemmelser må være nødvendige for å oppfylle ICRWs formål, samt bidra til beskyttelse, utvikling og optimal utnyttelse av hvalressursene.⁷⁹

I løpet av de 70 årene siden ICRWs inngåelse, har det skjedd store faktiske endringer, bl.a. ved oppnådd kunnskap om klimaendringer og –trusler. Den internasjonale miljøretten har utviklet seg til å bli et nyttig redskap i beskyttelsen av naturressursene. Det følger av ICRWs fortale: "... provide for the proper conservation of whale stocks and thus make possible the orderly development of the whaling industry;"

Formålene har ulike motivasjoner. Det ene søker å beskytte hvalbestanden og det andre søker å beskytte hvalindustrien. Ikke så underlig, kan det oppstå motstrid mellom disse formålene.

2.3.1 Conservation of Whale Stocks

ICRW skulle hindre overutnyttelse og utrydning av hvalarter, pga. deres hurtige svekkelse, ved internasjonal regulering for å sikre beskyttelse av hvalbestanden. Dette reflekteres i ICRWs fortale: "... the history of whaling has seen over-fishing of one area after another and of one species of whale after another to such a degree that it is essential to protect all species of whales from further over-fishing." ICRW er riktig instrumentet for å beskytte hvalbestanden, siden de skal sikre deres bevaring og utvikling. ICRW skal : "... ensure proper and effective conservation and development of whale stocks." Dersom det skal være mulig for ICRW å sørge for hvalbestandens bevaring og beskyttelse, bør det tas i betraktning klimaendringer og –trusler, samt utfordringen med overfiske, dersom vitenskapen tilsier at hvalbestanden er i

⁷⁷ IWC (2015e)

⁷⁸ IWC (2015f)

⁷⁹ ICRW art. 5(2) a)

fare pga. dette. Et element i formålet er "... safeguarding for future generations the great natural resources represented by the whale stocks." Dette tilsier passende beskyttelse av hvalbestanden og sikring av dens gjenopprettelse for å bevare den for fremtidige generasjoner, som også bør få ta del i naturressursen hvalbestanden representerer. Hvalbestanden tilhører økosystemet, som kan kollapse ved utrydning av arter og få vidtrekkende følger utover dette.⁸⁰ Derfor bør den nåværende generasjon ta ansvar for å bevare hvalbestanden for den fremtidige, hvilket er i overenstemmelse med prinsippet om *intergenerational equity* som jeg vil forklare under punkt 4.1.1.

2.3.2 Development of the Whaling Industry

En svekket hvalbestand som følge av overutnyttelse førte til fall i verdien på hvalolje. Et viktig formål bak ICRW var å regulere markedet og hvalindustrien for å kunne fortsette å kommersielt utnytte hvalbestanden.⁸¹ ICRW skulle: "make possible the orderly development of the whaling industry",⁸² og: "... increases in the size of whale stocks will permit increases in the numbers of whales which may be captured without endangering these natural resources." Dette tilsier at når en hvalart gjenoppretter seg til ønsket nivå, kunne kvoten for hvalfangsten økes, som foretatt ved prosedyrene for NMP og RMP, dog ikke på et nivå der hvalbestanden blir truet. Det er en: "... economic interest to achieve the optimum level of whale stocks as rapidly as possible without causing widespread economic and nutritional distress;"⁸³ Dette uttrykker den økonomiske interessen til medlemslandene og ønsket om å oppnå hvalbestandens optimale populasjonsstatus raskest mulig, for å ikke forårsake økonomisk og ernæringsmessig nød. Dette kan være med henblikk på den tradisjonelle hvalfangsten, hvor kystsamfunn tradisjonelt har hatt hvalfangst til livsopphold. Hvorvidt slike kystsamfunn eller innfødte i dag faktisk er avhengige av hvalfangst som livsopphold, kan diskuteres. Det kan spørres om hvalartene er i dag overhodet er i stand til å gjenopprette seg til et optimalt nivå grunnet klimautfordringene og dødelig utnyttelse.

2.3.3 Motstridende formål?

Formålene i ICRW kan virke noe motstridende, idet hvalfangstnasjoner vil vektlegge formålet om utvikling av hvalindustrien. Antihvalfangstnasjoner støtter gjerne bevaring av hvalbestan-

⁸⁰ Stockstad (2006) s.745

⁸¹ ICJ (2014) Australia v. Japan avsnitt 43

⁸² ICRWs fortale.

⁸³ Ibid.

den gjennom innføring av sanctuaries eller moratoriet, og vektlegger formålet om bevaring av hvalbestanden.

I 2011 kom det forslag om å innføre et sanctuary i Sør-Atlanteren⁸⁴ Det var støttet av flere medlemsland i IWC og av non-governmental organizations, NGOs.⁸⁵ Forslaget skulle være et ledd i å gjenopprette svekkede hvalarter og bidra til utvikling av ikke-dødelig utnyttelse gjennom hvalsafari, som er en utviklende industri i fattige kystsamfunn. Medlemslandene som stemte i mot hevdet f.eks. at forslaget ikke hadde vitenskapelig grunnlag. I 2014 ble forslaget fremmet på nytt med støtte fra 64% av medlemmene, selv om de ikke oppnådde det påkrevde $\frac{3}{4}$ flertallet.⁸⁶ Dette viser splittelsen i IWC, mellom landene som støtter hvalfangst, og de som er i mot.

Et annet eksempel er ICJ (2014) *Whaling in the Antarctica*, mellom Japan og Australia. Japan overholdt ikke vilkårene etter ICRW art. 8 om spesialtillatelser for forskningsfangst, det ble derfor konstatert brudd på moratoriet og sanctuary i Sørishavet.⁸⁷ Formålet er relevant for tolkningen av ICRW.⁸⁸ Derfor er det kritikkverdig at en formålstolkning ikke ble anvendt i dommen. Dissenterende dommere ga uttrykk for at bevaringsformålet den senere tiden har fått forrang fremfor formålet om utnyttelse av hvalbestanden, fordi formålet om utvikling av hvalindustrien er tilsidesatt. Dette er gitt uttrykk for i senere statspraksis, bl.a. gjennom resolusjoner.⁸⁹ Bevaringsformålet styrkede status kan muligens tilsi en restriktiv tolkning av ICRW⁹⁰, som f.eks. kan tilsi at kun ikke-dødelig forskning etter ICRW art. 8 er legitimt. Pga. de motstridende formålene i ICRW, er det hensiktsmessig å undersøke om bevaringsformålet i dag står sterkere enn det gjorde tidligere og hva dette kan medføre.

⁸⁴ IWC/63 (2012) s. 22

⁸⁵ IWC/64 (2013) s. 60

⁸⁶ IWC/65 (2014) The South Atlantic: A sanctuary for Whales s. 5-6

⁸⁷ ICJ (2014) Australia v. Japan avsnitt 244-247

⁸⁸ Ibid. avsnitt 55

⁸⁹ ICJ (2014) Yusuf pkt 60 og Cancado Trindade pkt 5 og 24

⁹⁰ ICJ (2014) Yusuf pkt 25-26

3 KLIMAENDRINGER OG KLIMATRUSLER

Klimaendringene og -truslene kan utgjøre et faktisk grunnlag for anvendelsen av miljørettslige prinsipper i tolkningen og muligens endre innholdet i ICRW. Dette kan bl.a. sette begrensninger for hvilke bestemmelser som kan bli vedtatt til ICRW. Det kan også spørres om et styrket bevaringsformål kan legitimeres grunnet medlemslandenes etterfølgende statspraksis, som adresserer og tar i betraktning klimaendringene og -truslene f.eks. gjennom resolusjoner, eller praksis som tar avstand fra dødelig utnyttelse. Nå vil det redegjøres for klimaendringer og -trusler som kan svekke hvalbestanden, og deretter presenteres rettslig grunnlag for å trekke disse inn i tolkningen og utformingen av bestemmelser i ICRW.

3.1 Klimaendringer og påvirkning på hvalbestanden

Formodentlig er ikke lenger hvalfangst og overutnyttelse den største trusselen mot hvalbestanden. Klimaendringer påvirker havet og nyere forskning viser at havet gjennomsnittlig oppvarmes 0.11 celsius hvert tiår.⁹¹ Forskning viser økende smelting av isdekket i Grønland og Antarktis, selv om Antarktis også viser tendens til økning i isdekket. Arktis har den raskeste og mest omfattende issmeltingen.⁹² Ved en økning på 1 celsius, øker risikoen for økosystemers svekkelse. Ved en økning til 2 celsius er mange arter og økosystemer utsatt for en høy risiko, som kan føre til irreversible skader, spesielt i arktiske områder med smeltende sjøis.⁹³ Plante- og dyrearter vil sannsynligvis få en økt risiko for å bli utryddet dersom den globale temperaturen øker med mer enn 1.5 – 2.5 celsius.⁹⁴ Ved en temperaturøkning på 4 celsius vil det kunne skje en betydelig utryddelse av arter, kun tatt i betraktning økningen i havtemperaturen.⁹⁵

Menneskeskapte drivhusgassutslipp økte ved industrialiseringen og de har aldri vært høyere enn i dag. Konsentrasjoner av karbondioksid, metan og nitratgasser i atmosfæren vil være der i minst 800 000 år. Disse effektene, sammen med andre menneskeskapte forurensninger, har blitt påvist i hele klimasystemet og er svært sannsynligvis den dominerende årsaken til oppvarmingen siden midten av det 20. århundret.⁹⁶ Høyt sannsynligvis vil forurensningen av ha-

⁹¹ IPCC (2013) s. 266

⁹² IPCC (2015) s. 4

⁹³ IPCC (2014) s. 12

⁹⁴ IPCC (2007) s.11

⁹⁵ IPCC (2014) s. 14

⁹⁶ IPCC (2015) s. 4

vet ved CO2-utslipp påvirke marine økosystemer sterkt.⁹⁷ Atmosfæren og havet har blitt oppvarmet, havisen minsker og havnivået øker.⁹⁸ Klimaendringer kan også påvirke marine økosystemer ved økt risiko for sykdommer i havet.⁹⁹ Høyt sannsynligvis vil havet oppvarmes og forurenses ytterligere.¹⁰⁰

Økt havtemperatur har effekt på reproduksjonen til hvaler, byttedyrpopulasjonene svekkes og avlsevnene svekkes. Marine sjøpattedyr, som hvaler, er sårbare for klimaendringer fordi det kan skje endringer i næringskjedene og matkildene pga. den smeltende havisen i Arktis som vil redusere havets saltinnhold. Trekkende hvaler, som gråhval, tilbringer sommeren i arktiske områder og vil sannsynligvis oppleve forstyrrelser i sine matkilder.¹⁰¹

Det spekuleres i om den smeltende havisen, som fungerer som habitat for byttedyr, kan ha utslettende konsekvenser for sjøpattedyr som er utviklet gjennom disse unike systemene. Arter som er avhengig av isdekket for beite, som hvithval og narhval, kan bli ugunstig påvirket ved reduksjon av isdekkets areal.¹⁰² Sjøpattedyr er sårbare for direkte effekter av reduksjon i isdekket. Store bardehvaler som migrerer langdistanse fra tropiske avlsområder til beiteområder nær iskanten kan være i fare siden isdekket reduseres. Dess lengre migrasjonsruter som er nødvendige, vil varigheten av beitesesongen reduseres.¹⁰³ Redusert tilgang på byttedyr svekker den fysiske tilgangen til individer og populasjoner, dette kan føre til andre alvorlige forandringer i habitatet.¹⁰⁴

Marine arter har endret migrasjonsmønster pga. klimaendringene.¹⁰⁵ Tilpasningsdyktige arter vil kunne takle en klimaendring, men omfanget av tilpasningsevnen er i stor grad ukjent. Det er gjort flere observasjoner på sjøpattedyr som reagerer på klimaendringer. Det er f.eks. be-

⁹⁷ IPCC (2015) s. 16

⁹⁸ Ibid s. 40

⁹⁹ IPCC (2007) s. 234

¹⁰⁰ IPCC (2015) s. 58

¹⁰¹ IPCC (2007) s 236

¹⁰² Tynan (1997) s. 315

¹⁰³ Learmonth (2006) s. 458

¹⁰⁴ IWC&SC Workshop on Habitat Degradation 2004 s. 324

¹⁰⁵ IPCC (2014) s. 4

kymring for artene som trekker til polare regioner hvor klimaendringer foregår, som bardehvalen.¹⁰⁶

Sjøpattedyr og hvaler, som stort sett livnærer seg på plankton, fisk og blekksprut, er sårbare for klimaendringer ved at tilgangen på disse endres. Mange faktorer kan innvirke på tilgangen til byttedyr. Forandringene i tilgangen på mat kan føre til atferdsendringer, som igjen kan gjøre hvalene mer utsatte for smittsomme sykdommer.¹⁰⁷ F.eks. i Sørishavet har tilgangen på krill redusert som en følge av en reduksjon i isdekket. Krill er en av de viktige matkildene til hvaler som lever der og dette skaper enda en utfordring for hvalenes levedyktighet.¹⁰⁸

Forandringer i miljøet kan påvirke helsen og levedyktigheten til organismer som lever i Arktis. Hvaler kan være spesielt sårbare for temperaturøkningen pga. deres lave populasjonsstatus, kommersielle utnyttelse, trege reproduksjonsmønstre og fordi de er på toppen av næringskjeden.¹⁰⁹

Ved økende havtemperaturer er det høy sannsynlighet for tap av marine og kystlige økosystemer, biodiversitet, økosystemressurser, funksjoner og tjenestene de yter for livsgrunnlagene til mennesker.¹¹⁰ I en analyse av marine økosystemer er det spådd at alle kommersielle fiskerier og sjømatarter kan kollapse innen 2048.¹¹¹

Overutnyttelse har ført til at noen hvalpopulasjoner ble redusert så kraftig at gjenopprettelse er vanskelig. Det indikeres også at den massive reduksjonen av bardehvaler, resulterte i forandringer i økosystemet, hvilket har gjort full gjenopprettelse usannsynlig eller umulig.¹¹²

Kommersiell utnyttelse har utryddet og svekket flere arter, ved at deres genetiske helse og evne til å overleve er blitt dårligere. Menneskeskapte klimaendringer, forurensning og opp-

¹⁰⁶ Simmonds (2007) s. 1

¹⁰⁷ IWC&SC Workshop on Habitat Degradation 2004 s. 326

¹⁰⁸ Atkinson (2004) s. 103

¹⁰⁹ O'Corry-Crowe (2008) s. 56-57

¹¹⁰ IPCC (2014) s.13

¹¹¹ Stockstad (2006) s.745

¹¹² IUCN (2003) s. 13

varming av nordområdene kan også åpne opp for mer menneskelige aktiviteter som kan skade hvalbestanden ytterligere.¹¹³

3.1.1 Hvalbestandens populasjonsstatus i dag

The International Union for Conservation of Nature, IUCN er en organisasjon som har spilt en viktig rolle i utviklingen av traktater for beskyttelse av naturressurser.¹¹⁴ Den opplister utrydningstruede og truede hvalarter i sin "*rødliste*". En rekke hvalarter står opplistet som nært truet eller sårbare. En stor andel av hvalartene er også opplistet som "*data deficient*", som indikerer at det ikke har blitt gjort noen vurdering av hvor nært de er utryddelse. Det er hevdet at det er passende å gi disse artene den samme klassifiseringen som truede arter, i alle fall inntil deres status er vurdert.¹¹⁵ Artene er klassifisert i kategorier etter hvor alvorlig truet de er. En vanskelighet i vurderingen er at selv om en eller flere populasjoner er sterkt truet, kan andre populasjoner av den samme arten være mindre truet. F.eks. arten "*finless porpoise*", står som "*data deficient*", selv om den er antatt alvorlig truet.¹¹⁶ I dag er omtrent halvparten av alle store hvalarter truet.¹¹⁷ Seiwhal¹¹⁸, blåhval¹¹⁹, finnhval¹²⁰ og nordatlantisk retthval¹²¹ er i dag utrydningstruede hvalarter, etter IUCNs rødliste.

3.2 Klimatrusler

I tillegg til klimaendringer står hvalene ovenfor andre trusler som skader deres naturlige levested. Det antas at døden til minst 300 000 hvaler per år skyldes bifangst. Siden det er vanskelig å oppnå tilstrekkelig kunnskap om de negative påvirkningene av klimaendringer, må det økt innsats til for å redusere andre menneskeskapte trusler.¹²²

¹¹³ O'Corry-Crowe (2008) s. 71

¹¹⁴ Sands (2012) s.27

¹¹⁵ IUCN (2001)

¹¹⁶ IUCN (2003) s. 10

¹¹⁷ Calhoun (2009) s. 22

¹¹⁸ IUCN (2008a)

¹¹⁹ IUCN (2008b)

¹²⁰ IUCN (2013)

¹²¹ IUCN (2012)

¹²² WWF (2007) s 5

3.2.1 Habitatsvekkelse

Svekkelse av habitatene som hvaler lever i har blitt et alvorlig problem de siste tiårene.¹²³ Habitatene kan bli svekket av klimaendringer, kjemisk forurensning, fiskeri-relaterte aktiviteter, lydforurensning, bakterier eller virus, sykdommer, fysisk skade på habitatet, turisme, krigsrelaterte aktiviteter og innførte arter som har spredd seg til nye områder pga. menneskelig aktivitet. Dette kan påvirke enkeltindivider eller populasjoner. Livsstilen til de ulike hvalartene med forskjellige migrasjonsmønstre gjør det komplekst å identifisere påvirkningene.¹²⁴ IWC anser habitatssvekkelse som et problem og opprettet derfor en *workshop*, heretter *arbeidsgruppe*, for å adressere utfordringen.¹²⁵ Temaet ble videreført i IWC hvor problemet med habitatsvekkelse og medlemslandenes innsats mot dette anerkjennes.¹²⁶ IWC økte fokuset på beskyttelse av hvalbestanden mot klimatrusler og anbefalte medlemslandene å forbedre bevaringen av kysthabitatene ved å forfølge formålet i klimakonvensjoner, som bærer større preg av bevarings- og beskyttelsesformål av arter og biomangfold.¹²⁷ I 2004 oppfordret forskningskomiteen til å fortsette arbeidet relatert til habitatenes bevaring gjennom en arbeidsgruppe for habitatsvekkelse.¹²⁸ Habitatsvekkelse kommer av klimaendringer som økning i havnivået, endringer i nedbør og redusert økologisk motstandsdyktighet. Mennesker kan forebygge dette ved å redusere andre påkjenninger, hovedsakelig fra forurensning, turisme, fiske, fysisk ødeleggelse og ikke-bærekraftig havbruk.¹²⁹

3.2.2 Fartøy som kolliderer med hvaler

Det har lenge vært kjent at båter og skip som kolliderer med hvaler, jevnlig dreper eller skader hvaler. Dette er et økende problem, siden trafikken på havet nå involverer større og raskere fartøy.¹³⁰ Økningen i trafikk vil øke sjansene for kollisjon med skip og hvaler, i tillegg til at lydforurensning forstyrrer deres avlsforsøk.¹³¹

¹²³ IUCN (2003) s. 18

¹²⁴ IWC (2015b)

¹²⁵ IWC/52 (2001) s. 56-57 og IWC-resolusjon 2000-7

¹²⁶ IWC-resolusjon 2001-11 og 2009-1

¹²⁷ IWC-resolusjon 2001-11

¹²⁸ IWC&SC Workshop on Habitat Degradation 2004 s. 330

¹²⁹ IPCC (2014) s. 25

¹³⁰ IUCN (2003) s. 16

¹³¹ SC (2015) s.65

3.2.3 Menneskeskapt lydforurensning

Hvaler bruker lyd for å navigere, finne byttedyr og til å lokalisere andre hvaler og rovdyr. Menneskeskapt lyd kan hindre deres signaler, som er essensielle for reproduksjon og overlevelse. Det kan forårsake midlertidig eller permanent hørselstap og fysisk skade. Problemet har intensivert i løpet av det 20. århundre, og vil sannsynligvis fortsette å øke, med mindre det foretas drastiske steg for å redusere menneskeskapt støy.¹³² Det er mangel på vitenskap om påvirkningen på hvalarter når de blir utsatt for lyd, f.eks. om de leder til endringer i migrasjonsmønsteret til hvalene.¹³³ Minst to kategorier av lyd kan påvirke hvaler. Hvitt støy begrenser hvalenes kommunikasjon. Militær aktivitet, med bruk av kraftige sonarer, forårsaker direkte fysisk skade eller fører til død.¹³⁴ Også krigshendelser eller konflikter kan føre til støy, med potensielt skadelige effekter på hvaler.¹³⁵

3.2.4 Marint søppel

Økende mengder søppel i verdenshavene som spres fritt i havet og over landegrenser, er bekymringsverdig. Internasjonalt samarbeid er nødvendig for å forebygge og redusere dette. Søppel kan være alt fra glass, metall, plastikk, forlatt fiskeutstyr med mer, hvorav mye er syntetisk og estimert til å vare opp til 600 år. Dette kan true hvalene og livet i havet. IWC holdt to arbeidsgrupper på dette i 2013 og 2014. Hvorav det ble uttrykt at ethvert manglende bevis på hvilken virkning marint søppel har på hvalarter, ikke skal utelukke tiltak for å fjerne eksisterende søppel og forebygge akkumulering i det marine miljøet. Arbeidsgruppen anbefalte at IWC samarbeider med industrien og NGOs for å oppnå dette.¹³⁶ Siden 2012 har IWC arbeidet for å adressere disse problemene. Mikroplast kan bli svelget direkte fra hvaler, eller gjennom byttedyr som krill, og virke skadelig på hvaler.¹³⁷ Forskningskomiteen konkluderte med at det nåværende marine søppelet potensielt vedvarer i havet og er dødelig for hvalpopulasjoner. Det representerer derfor en global utfordring. Forskningskomiteen anbefalte å utvikle innovative metoder og fiskeriutstyr, fordi de er en viktig årsak til skader og dødelighet på hvaler, som bør løses både globalt og nasjonalt.¹³⁸ Det har blitt funnet søppel i mageinnholdet på 46 hvalarter,

¹³² IUCN (2003) s. 19

¹³³ IWC&SC Workshop on Habitat Degradation 2004 s. 324

¹³⁴ Ibid. s. 325

¹³⁵ IUCN (2003) s. 20

¹³⁶ IWC (2014) Workshop on Marine Debris s. 30

¹³⁷ IWC (2015g)

¹³⁸ IWC&SC (2013) Workshop on Marine Debris s. 31

tilsvarende 53% av alle hvalarter.¹³⁹ Inntak og inhalasjon av marint søppel er noen ganger dødelig og det skaper problemer for individer og hvalpopulasjoner. Forskningskomiteen oppmuntret til ikke-dødelig forskning på effekten inntak av marint søppel gir.¹⁴⁰ Det finnes flere eksempler på at inntak av plastikk har fått skadelige eller dødelig konsekvenser på hvaler, f.eks. ble en død spermhval funnet strandet i Spania, med 20 kg plastikk i magen.¹⁴¹

3.2.5 Kjemisk forurensning

Miljøgifter kan føre til dødelighet dersom høye nivåer inntas. Indirekte effekter kan være redusert forsvar mot sykdom og reproduksjonssvekkelse. Oljeforurensning kan ha giftig effekt når hvaler inntar forgiftede byttedyr eller puster inn forgiftet luft. I tillegg transporterer atmosfæren miljøgifter som representerer en global fare. Dette er et problem for arter som lever i Arktis, pga. de industrialiserte nordlige landene og naturen til polare vindmønstre.¹⁴² Forskningskomiteen uttrykker bekymring for oljesøl og anbefalte nylig en opprettelse av en arbeidsgruppe som skal adressere oljesøl og deres påvirkning på hvalbestanden.¹⁴³

IWC har vært bekymret for innvirkningen som kjemisk forurensning kan ha på hvalpopulasjonene siden tidlig på 1980-tallet og oppfordret medlemslandene til å utforme tiltak for å forebygge slik skade.¹⁴⁴ Forskning på hvaler og andre sjøpattedyr, indikerer at mange typer av kjemisk forurensning, særlig persistente organiske forurensninger, POPs, påvirker hormonsystemet med økt sannsynlighet for sykdom eller svekkelse i reproduktivitetsevnen til hvaler. Store antall syntetiske kjemikalier går ut i miljøet. Det er vanskelig å fastslå hvordan de opptrer i samspill med hverandre og hvilke helseeffekter de har på hvalpopulasjonene. Forskningskomiteen har derfor initiert tre forskningsprogrammer; Pollution 200, Pollution 2000+ og Pollution 2020. Disse skal utvikle verktøy som kan estimere effekten på hvalbestanden.¹⁴⁵ POPs forblir i miljøet over lang tid før de brytes ned og går inn næringskjeden til dyr og mennesker. Fra hvaler vil POPs føres over til mennesker som spiser hvalkjøtt og skape en helsefare for mennesker. De kan være direkte skadelige for hvalbestanden og det har vært oppdaget sammenheng mellom immunologiske abnormiteter, leverskade, mulige fødsels-

¹³⁹ IWC&SC (2013) Workshop on Marine Debris s. 6

¹⁴⁰ Ibid. s. 20

¹⁴¹ Stachowitsch (2013) s. 322

¹⁴² IUCN (2003) s. 20

¹⁴³ SC (2015) s 57

¹⁴⁴ IWC-resolusjon 1980-10

¹⁴⁵ IWC (2015a)

defekter og utviklingsdefekter, tarmkreft, massedødelighet og POPs. Hvalbestanden er særskilt sårbar for POPs.¹⁴⁶

Tungmetaller blir dumpet i havet og nedbrytes heller ikke. De går inn i de levende artene i havet og kan føres videre til mennesker. Tungmetaller har blitt funnet i hvalkjøtt, siden hvaler er mottakelige for å absorbere tungmetaller. Problemet har blitt uttrykt i IWC.¹⁴⁷ De anbefaler medlemslandene til ICRW å informere konsumentene av hvalprodukter om helseeffekter, samt implementering av eksisterende lovgivning som søker å redusere innførelsen av forurensning og tungmetaller i marine økosystemer. IWC uttrykker også bekymring for de negative effektene slik svekkelse av miljøet gir på hvalbestanden.¹⁴⁸

3.2.6 Kjernekraftforurensning

Radioaktiv stråling som følge av atomkraftprosjekt kan forårsake store skader på levende organismer og dyr som lever i havet, samt drepe celler og føre til død. Cellenes DNA kan påvirkes og lede til kreft. Hvaler kan bli påvirket, enten direkte eller ved at de konsumerer andre arter som er påvirket.¹⁴⁹

3.2.7 Hval konsumerer kommersielt utnyttbar fisk?

Det har vært hevdet at hval spiser annen fisk som er kommersielt nyttig for fiskerier.¹⁵⁰ Ingen beviser indikerer at dette påvirker fiskeriene. De mengder med kommersiell utnyttbar fisk som hvaler spiser er ubetydelige sammenlignet med fiskerier.¹⁵¹

3.2.8 Akkumulert effekt

Hvalbestanden står ovenfor klimaendringer og en rekke klimatrusler mot deres naturlige levested. Effektene akkumuleres, og skaper et større trusselbilde mot deres levedyktighet enn hver enkelt trussel skaper isolert sett.

Det er flere trusler enn det er kunnskap om i dag. Grunnleggende informasjon om dødelighet hos hvaler forårsaket av menneskelig aktivitet mangler. Truslene må sees i samspill med

¹⁴⁶ Gillespie (2005) s. 47-48

¹⁴⁷ IWC-resolusjon 2000-6

¹⁴⁸ IWC-resolusjon 2012-1, 1998-11, 1999-4 og 2000-6

¹⁴⁹ Gillespie (2005) s. 51-53

¹⁵⁰ Morishita (2005) s. 164

¹⁵¹ Corkeron (2007) s. 28

hverandre.¹⁵² Reduksjon av marine arter og biodiversitet grunnet klimaendringer, kommer i tillegg til trusler om overfiske og overutnyttelse.¹⁵³ Grunnet forventede klimaendringer ved midten av det 21. århundre og utover vil det, i tillegg til reduksjonen av globale marine arter, bli utfordringer med levedyktigheten til fiskeriene og økosystemet. Fiskehabitater vil bli reduserte og klimaendringer kommer i tillegg til trusselen med overfiske og andre trusler mot klimaet. I scenarioer med høye forurensningsutslipp er det betydelige risikoer for forurensning av marine økosystemer, spesielt de polare. Dette kan medføre konsekvenser for arters fysiologi, atferd og populasjon og få potensielt ødeleggende konsekvenser for fiskeriene og de som har sitt levebrød fra livet i havet. Samtidige og akkumulerte effekter, som oppvarming og forurensning av havet, kan føre til komplekse og forsterkede konsekvenser for arter og økosystemet.¹⁵⁴ Usikkerheten rundt hvalbestandens status i følge IUCN, ved at mange arter står som "data deficient", akkumuleres sammen med klimaendringene og -truslene de står ovenfor.

3.3 Hvordan og på hvilket rettslig grunnlag kan vitenskapen om klimaendringene og -truslene virke inn på ICRW?

Som vist ovenfor er hvalbestanden sårbar pga. klimaendringene og -truslene, derfor vil dødelig utnyttelse svekke dem ytterligere. Dette kan muligens legitimere en endring til å fokusere på bevaringsformålet i ICRW, gjennom en tolkning. Rettslig grunnlag for å trekke inn klimautfordringene i tolkningen og fremtidig utforming av bestemmelser til ICRW kan være føre var-prinsippet etter Wienkonvensjonen art. 31(3) c), fordi det er vitenskapelig usikkerhet rundt hvalbestandens levedyktighet som følge av klimaendringene og -truslene og usikkerhet rundt deres populasjonsstatus. Føre var-prinsippet lar vitenskapelig usikkerhet komme hvalbestanden til gode. Dette støttes også implisitt av ICRW art. 5(2) b) om at bestemmelser må være basert på vitenskapelige funn. Prinsippet om bærekraftig utvikling kan også være relevant.

Et annet rettslig grunnlag for å trekke inn klimautfordringene i tolkningen av ICRW er Wienkonvensjonen art. 31(3) a) og b) om etterfølgende statspraksis som kan vektlegges i tolkningen av en traktat. Statspraksisen til medlemslandene i ICRW kan tilsi en sterkere vektlegging av bevaringsformålet, fordi medlemslandene har gitt uttrykk for implementering av kli-

¹⁵² IUCN (2003) s. 13

¹⁵³ IPCC (2015) s. 67

¹⁵⁴ IPCC (2014) s.17

mautfordringer og sterkere vektlegging av bevaringsformålet i ICRW, dette vil illustreres under punkt 5.

4 INTERNASJONALE MILJØRETTLIGE PRINSIPPER

ICJ uttaler at: "... newly developed norms of environmental law are relevant for the implementation of the treaty and that the parties could, by agreement, incorporate them ...".¹⁵⁵ Som drøftet under punkt 1.3, kan *internasjonale miljørettslige prinsipper* anvendes i tolkningen av en traktat, jf. Wienkonvensjonen art. 31(3) c). Bestemmelsen korresponderer med rettskildene i ICJ-statuttene art. 38, hvor det etter c) kan anvendes "general principles of law recognized by civilized nations" Prinsippet må være alminnelig utbredt, men det kan ikke kreves at alle stater anvender prinsippet, hvor mange stater som må anvende prinsippet, er dermed uklart.¹⁵⁶ Alle stater regnes som "civilized".¹⁵⁷

Generelle prinsipper har blitt benyttet av dommere i internasjonale domstoler og er uskreve, rettslige normer, anerkjent i nasjonale lover og overførbare til det internasjonale nivået.¹⁵⁸ Prinsipper angir generelle retningslinjer som kan anvendes av domstolene og rettsanvendere.¹⁵⁹ Prinsippene anvendes sjeldent selvstendig, men som hjelp til å utfylle tomrom og der tolkningen er usikker. Internasjonale miljørettslige prinsipper faller under denne kategorien og gir uttrykk for hensyn og verdier som er viktige ved utviklingen av rettsområdet og i den enkelte sak.¹⁶⁰ Noen av disse prinsippene kan tenkes å ha oppnådd status som internasjonal sedvanerett og kan derfor anvendes etter ICJ-statuttene art. 38 (1) b). Prinsippene kan dermed tenkes anvendt i tolkningen og som begrensning i fremtidig utforming av bestemmelser til ICRW. Det er derfor nyttig å redegjøre for innholdet i prinsippene.

4.1 Prinsippet om bærekraftig utvikling

Prinsippet om *bærekraftig utvikling* er "a development that meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs."¹⁶¹ Behovet den nåværende generasjonen har for å utnytte naturressursene må derfor veies mot behovet til den fremtidige generasjonen. Utnytter man naturressursene uten å ta hensyn til behovene for den fremtidige generasjonen, kan det etterlates en jord med mangel på ressurser og store kli-

¹⁵⁵ ICJ (1997) Ungarn v. Slovakia avsnitt 112

¹⁵⁶ Ruud (2011) s.77

¹⁵⁷ Zimmermann (2012) s. 769

¹⁵⁸ Ibid. s. 766

¹⁵⁹ Ibid. s. 769

¹⁶⁰ SNL (2014c)

¹⁶¹ WCED (1987) kap. 2 pkt. 1

maendringer og –trusler, med et tapt livsgrunnlag som resultat. Prinsippet har rettslig betydning fordi det er benyttet ved flere anledninger. Det kan også drøftes om det er anerkjent som internasjonal sedvanerett, ICJ uttaler:

“... mankind has, for economic and other reasons, constantly interfered with nature. In the past, this was often done without consideration of the effects upon the environment. Owing to new scientific insights and to a growing awareness of the risks for mankind - for present and future generations - of pursuit of such interventions at an unconsidered and unabated pace, new norms and standards have been developed, set forth in a great number of instruments during the last two decades. Such new norms have to be taken into consideration, and such new standards given proper weight, not only when States contemplate new activities but also when continuing with activities begun in the past. This need to reconcile economic development with protection of the environment is aptly expressed in the concept of sustainable development“.¹⁶²

Innholdet i prinsippet har to hovedbetydninger, det ene er å beskytte miljøet. Det andre er å fremme utvikling av industrien for å bekjempe fattigdom.¹⁶³ Prinsippet er dermed av både sosial, økonomisk og miljømessig karakter.

Ideen ble benyttet da man innså at man måtte beskytte hvalarter mot overutnyttelse for å kunne holde i gang industrien.¹⁶⁴ Nå vil jeg gå nærmere inn på elementene i prinsippet.

4.1.1 Preserve for Future Generations

Det følger av fortalen til ICRW: "... safeguarding for future generations the great natural resources represented by the whale stocks". Den nåværende generasjoner har derfor et ansvar for å ikke frarøve fremtidige generasjoner de fordelene naturressursene gir, dette kan kalles *intergenerational equity* og er et element i innholdet av prinsippet om bærekraftig utvikling.¹⁶⁵ Hvalbestanden er en slik naturressurs. Dette er assosiert med retten til utvikling for fremtidige generasjoner etter Rio-erklæringen art. 4. Denne retten kan bli brukt for å fremme et rettslig ståsted fra den nåværende generasjons krav om å oppfylle miljørettslige traktater

¹⁶² ICJ (1997) Ungarn v. Slovakia avsnitt 140

¹⁶³ WCED (1987) kap. 2 punkt 1

¹⁶⁴ Sands (2012) s. 206

¹⁶⁵ Ibid. s. 207

der det er tvil om en spesiell rett er rettskraftig for enkeltindivider.¹⁶⁶ Dette taler for å tolke ICRW på en måte som legger mer vekt på bevaringsformålet, for å bevare hvalbestanden for fremtidens generasjoner. Som vist under punkt 3, er hvalbestanden truet på mange områder. Skal hvalbestanden bevares behøves flere bevaringstiltak, f.eks. sanctuaries som forbyr hvalfangst i områder hvor hvalene er svekket. I tillegg kreves det positive tiltak som skal møte klimaendringene og -truslene, som påvirker alt levende liv i havet.

4.1.2 Sustainable Use of Natural Resources

Et annet element av prinsippet er at utnyttelsen av en naturressurs skal holdes på et bærekraftig nivå og ikke overskride grensen for hva som er bærekraftig. Dette er særlig brukbart på arter i havet.¹⁶⁷ ICRWs fortale uttaler; "... achieve the optimum level of whale stocks as rapidly as possible without causing widespread economic and nutritional distress" og at "... whaling operations should be confined to those species best able to sustain exploitation in order to give an interval for recovery to certain species of whales now depleted in number". Rio-erklæringen art. 27 går langt i å støtte dette argumentet ved å knytte miljørettslige spørsmål til temaer som tilhører økonomi og utvikling, som utrydning av fattigdom og ansvaret til utviklede land, samt endring av industrier som er ikke-bærekraftige.¹⁶⁸ Menneskelig utnytting skal forvaltes på en slik måte at naturressursene utnyttes godt for å oppbygge økonomien og levestandarden til folkegrupper, både for den nåværende generasjonen og den framtidige generasjonen.¹⁶⁹ I dette inngår bevaringstiltak, bærekraftig utnyttelse og restaurering og gjenoppretting av en naturressurs eller miljøet.¹⁷⁰ Forvaltning av naturressurser må samsvare med vitenskapelige funn om klimaendringer, overfiske og klimatrusler.¹⁷¹

Siden dette elementet er nevnt i fortalen, tilsier dette at det inngår i tolkningen og utformingen av bestemmelser til ICRW. Konsekvenser kan være at medlemsland som vil drive med hvalfangst, eller utnytte hvalene på en eller annen måte, må fremlegge bevis på at det ikke vil svekke hvalbestanden i den grad at de ikke klarer å gjenopprette seg. Det kan også innebære krav om å inngå bevaringstiltak, som sanctuaries, i de områder det er behov for det. Dette

¹⁶⁶ Sands (2012) s. 210

¹⁶⁷ Ibid. s. 210

¹⁶⁸ Ibid. s. 212

¹⁶⁹ Rio-erklæringen prinsipp 3 og 6

¹⁷⁰ Rio-erklæringen prinsipp 7 og 8

¹⁷¹ Rio-erklæringen prinsipp 9 og 17

fordi hvalbestanden står ovenfor en rekke trusler, som akkumuleres og dermed gjør det uholdbart og ikke-bærekraftig å drive med noen form for hvalfangst eller dødelig utnyttelse.

Et tredje element av prinsippet er at man skal sikre "the equitable use of natural resources, principle of intragenerational equity". *Intragenerational equity* innebærer at et land må ta hensyn til andre land i utnyttelsen av en naturressurs¹⁷² Overføres dette til utnyttelse av hvaler, vil hvalfangst eller dødelig utnyttelse ikke ta hensyn til andre lands utnyttelse. Fordi en felles naturressurs som migrerer over landegrenser svekkes.

4.1.3 Integration of Environment and Development

Det siste elementet av prinsippet er integrering av miljømessige anliggender og obligasjoner til andre områder som økonomi og sosial utvikling. Miljøtiltak må integreres i økonomiske instrumenter og utviklingstiltak, dette er en forpliktelse etter internasjonal lov. Dette krever også en konsekvensutredning av effekter på miljøet.¹⁷³ Rio-erklæringen prinsipp 4 understreker at beskyttelse av miljøet skal være en integrert del av en utviklingsprosess. Den må også leses i sammenheng med prinsipp 3 som uttaler; "The right to development must be fulfilled so as to equitably meet developmental and environmental needs of present and future generations."¹⁷⁴ Hensynet til utviklingsland og deres økonomi, må veies i mot bevaring av miljøet og hvalbestanden ved tolkningen av ICRW. Det kan tale for at utviklede land bør ta større grad av ansvar for innføring av tiltak som skal bevare miljøet og dets ressurser.

4.1.4 UNGA 2015

I 2015 ble det fastsatt av *United Nations General Assembly*, UNGA, 17 mål for å oppnå bærekraftig utvikling og utrydding av fattigdom frem til 2030. Det skal tas "... urgent action to combat climate change and it's impacts."¹⁷⁵ Dette innebærer integrering av klimatiltak i nasjonal politikk.¹⁷⁶ Utdanning, bevisstgjøring og kapasiteten på klimatiltak skal fremmes for å redusere påvirkning på miljøet, samt bedre tidlig varsling.¹⁷⁷ Stater skal "Conserve and sustainable use the oceans, seas and marine resources for sustainable development".¹⁷⁸ Innen 2025

¹⁷² Sands (2012) s. 207 og 213-214

¹⁷³ Ibid. s. 207 og 215

¹⁷⁴ Ibid. s. 215-217

¹⁷⁵ UNGA (2015) mål 13

¹⁷⁶ Ibid. mål 13.2

¹⁷⁷ Ibid. mål 13.3

¹⁷⁸ Ibid. mål 14

skal stater forebygge og vesentlig redusere marine forurensninger av alle slag. Marine og kystlige økosystemer skal forvaltes og bevares på en bærekraftig måte, for å unngå alvorlige påvirkninger. Det skal også iverksettes gjenopprettelsestiltak for å oppnå sunne og produktive hav, gjennom vitenskapelig samarbeid. Fangst skal reguleres effektivt og få slutt på overutnyttelse, samt implementere vitenskapelig-baserte forvaltningsplaner.¹⁷⁹ Målet om vitenskapsbaserte forvaltningsplaner for utnyttelse av havressursene, tilsier at nyere vitenskap om hvordan klimaendringene- og truslene innvirker på hvalbestanden implementeres i ICRW. Målene bidrar til å definere hva som ligger i prinsippet "sustainable development". Det gir en rettslig betydning når man skal anvende prinsippet i tolkningen og utformingen av ICRW. Skal man oppnå målet om gjenopprettelse av fiskebestander og bevaring av økosystemer, bør ICRW tolkes i lys av bevaringsformålet. Det kreves en politikk som tar hensyn til naturressursene ved å la hvalbestanden få gjenopprette seg, heller enn å utnytte dem.

4.1.5 Anvendelsen av prinsippet på ICRW. Status som internasjonal sedvanerett?
Gode grunner taler for at prinsippet om bærekraftig utvikling er akseptert som internasjonal sedvanerett. Dette fordi prinsippet er benyttet i en rekke konvensjoner og erklæringer.¹⁸⁰ Prinsippets status som internasjonal sedvanerett finner også støtte i juridisk litteratur,¹⁸¹ og er benyttet på en rettslig bindende måte i ICJ.¹⁸² Rettsvirkningene som kan utledes av prinsippet er noe uklare, men enhver utnyttelse av hvalbestanden bør samsvare med prinsippet. Dette kan tale for at medlemslandene ikke kan utnytte hvalbestanden dødelig med mindre de beviser at det ikke strider med prinsippet om å bevare hvalbestanden for fremtidige generasjoner, intergenerational equity. Dette samsvarer med fortalen i ICRW og prinsippet om *Environmental Impact Assessment, konsekvensutredning*, som krever at eventuelle miljøskader vurderes før det foretas en potensielt miljøskadelig aktivitet.¹⁸³ Prinsippet om konsekvensutredning er internasjonal sedvanerett.¹⁸⁴

For å oppfylle bevaringsformålet, kan det innebære en positiv plikt til å forebygge og redusere klimaendringene og -truslene som det i dag er økt kunnskap om. IPCC anbefaler at stater im-

¹⁷⁹ UNGA (2015) mål 14.1-14.7 a)

¹⁸⁰ Rio-erklæringen prinsipp 21

¹⁸¹ Sands (2012) s. 208

¹⁸² ICJ (1997) Ungarn v. Slovakia avsnitt 140

¹⁸³ Rio-erklæringen prinsipp 17 og UNCLOS art. 205-206

¹⁸⁴ Sands (2012) s. 622

plementerer strategier for å møte klimaendringer. Dette kan redusere kostnadene med å møte klimaendringer på lang sikt, ved å nå begynne tilpasningen og reduseringen av klimautslipp.¹⁸⁵ Det lønner seg derfor å være forberedt, siden klimaendringer er en trussel mot bærekraftig utvikling.¹⁸⁶

4.1.6 Økosystem-tilnærmingen

The Ecosystem Approach, økosystem-tilnærmingen skal hjelpe mennesker med å tilpasse seg de alvorlige effektene av klimaendringer og samtidig være med på å oppnå bærekraftig utvikling.¹⁸⁷ Økosystem-tilnærmingen er en strategi for integrert forvaltning av land, vann og levende ressurser som fremmer bevaring og bærekraftig bruk på en rettferdig måte, basert på anvendelsen av passende vitenskapelige metoder.¹⁸⁸ Prinsippet kommer til syne i nyere forskningsrapporter og anbefales anvendt.¹⁸⁹ Stater må derfor ta i betraktning vitenskap om økosystemet i implementeringen av prinsippet om bærekraftig utvikling. Hvalbestanden er en del av økosystemet, og har vist seg å være nyttige for økosystemet bl.a. ved at deres avføring gjødsler havet og tilfører næringsstoffer. Økosystemet har blitt svekket samtidig med hvalbestandens kraftige svekkelse de siste hundre årene.¹⁹⁰

IWC bør sørge for å bevare hvalbestanden i tråd med økosystem-tilnærmingen, siden hvalbestanden er kraftig svekket og står ovenfor økende klimaendringer og -trusler. Dette kan medføre at hvalfangst ikke lenger er vitenskapelig forsvarlig eller juridisk legitimt, grunnet anvendelsen av dette prinsippet dersom økosystemet er truet. På *United Nations World Summit on Sustainable Development i 2002*, heretter WSSD, ble det oppfordret til at fiskerier skulle implementere en økosystem tilnærming.¹⁹¹ FAO støtter anvendelsen av økosystem-tilnærmingen.¹⁹² FN støtter også økosystem-tilnærmingen, for å beskytte biodiversiteten og

¹⁸⁵ IPCC (2015) s. 17

¹⁸⁶ Ibid. s. 31

¹⁸⁷ Secretariat of the Convention on Biological Diversity & UNEP (2015)

¹⁸⁸ FAO (2015)

¹⁸⁹ IPCC (2014) s. 27

¹⁹⁰ Doughty (2015) s. 2 og 6

¹⁹¹ UN & WSSD (2002) 30 d) s. 24 punkt 30 d)

¹⁹² FAO (2012) s.135

det marine miljøet ved å adressere effekter av klimaendringer. UNGA ønsker også at føre var-prinsippet skal anvendes i denne sammenheng.¹⁹³

4.2 Føre var-prinsippet

Føre var-prinsippet kan tenkes anvendt ved tolkningen og sette begrensninger på utformingen av bestemmelser til ICRW. Ved vitenskapelig usikkerhet eller manglende kunnskap om en aktivitet som kan skade miljøet og naturen, skal det unngås skade på miljøet der det kan ha alvorlig eller irreversibel skade.¹⁹⁴ En vanlig definisjon av prinsippet er i den ikke-bindende Rio-erklæringen prinsipp 15;

"In order to protect the environment, the precautionary approach shall be widely applied by States according to their capabilities. Where there are threats of serious or irreversible damage, lack of full scientific certainty shall not be used as a reason for postponing cost-effective measures to prevent environmental degradation."

Prinsippet begynte å opptre i internasjonale lovinstrument på midten av 1980-tallet. Det hevdes at prinsippet danner grunnlag for rettslige tiltak mot potensielt høyt truende miljøskader. Motstandere hevder imidlertid prinsippet kan føre til overregulering og store begrensninger på menneskelig aktivitet og industri.¹⁹⁵ Prinsippet er inkludert i flere konvensjoner og traktater.¹⁹⁶ Etter CDB-konvensjonen kreves ikke seriøs eller irreversibel skade, som i Rio-erklæringen. CDB-konvensjonen opererer med en lavere terskel, hvorav trussel om betydelig reduksjon eller tap av biologisk mangfold er tilstrekkelig for å ikke utsette tiltak for å unngå eller minimisere en slik trussel.¹⁹⁷

Det er usikkert hva som egentlig er innholdet i prinsippet og dets rekkevidde. Det kan likevel tolkes dithen at stater må utvise forsiktighet når de skal ta beslutninger som angår miljøet og der effekten på miljøet er usikker. Muligens kan det ha den betydning at spesifikke tiltak kan kreves, som forbud eller reguleringer på en aktivitet, hvor det er en mulighet for svekkelse av en art eller biologisk mangfold som i CDB-konvensjonens definisjon. Dog er dette en tolk-

¹⁹³ UNGA-Resolution66/288 (2012) avsnitt 158

¹⁹⁴ SNL (2014d)

¹⁹⁵ Sands (2012) s. 218

¹⁹⁶ London Dumping Protocol art. 3(1) og fortalen, OSPAR art. 2(2) a), Ozone Layer Convention i fortalen, Klimakonvensjonen art. 3(3), CDB i fortalen, POP-konvensjonen art. 1, SPS-avtalen art. 5 (7)

¹⁹⁷ CDB-konvensjonen i fortalen

ning noen muligens vil si går for langt. Usikkerheten går derfor på hvor stor grad av effekter på miljøet aktiviteten potensielt kan gi og hvilken grad av vitenskapelig usikkerhet som kreves før prinsippet anvendelse er nødvendig. Hvilke tiltak føre var-prinsippet krever, alt fra regulering eller til absolutt forbud mot en aktivitet, er også usikkert.

4.2.1 Snudd bevisbyrde?

En mulig måte å tolke prinsippet på er at vedkommende som ønsker å drive en aktivitet, må bevise at aktiviteten ikke vil skade miljøet, altså en snudd bevisbyrde.¹⁹⁸ Medlemslandene til ICRW bør dermed bevise at de ikke vil skade hvalbestanden eller økosystemet før de setter i gang en aktivitet eller innfører en bestemmelse om utnyttelse av hvalbestanden. Dette kan være vanskelig for medlemslandene å bevise, siden statusen til hvalartene i stor grad er usikker, f.eks. i IUCNs rødliste hvorav en rekke arter står som "data deficient".¹⁹⁹ Er det dermed forsvarlig å skulle drive med kommersiell utnyttelse på arter som har en uvisst populasjonsstatus og er kraftig svekket fra tidligere overutnyttelse? Og som i tillegg står ovenfor alvorlige klimaendringer og -trusler?

I ICJ hevdet av Argentina at det forelå en snudd bevisbyrde, som hviler på forurensere. ICJ uttalte: "... a precautionary approach may be relevant in the interpretation and application of the provisions of the Statute, it does not follow that it operates as a reversal of the burden of proof."²⁰⁰ En snudd bevisbyrde har derfor ikke blitt bekreftet eller avkreftet. Domstolen gir likevel støtte til føre var-prinsippet relevans mellom partene. I praksis fra internasjonale domstoler og fra statene kan det spores en tendens til å anvende en snudd bevisbyrde. F.eks. etter OSPAR annek 2 artikkel 3(3) c), må konvensjonspartene rapportere til OSPAR-kommisjonen om resultat av vitenskapelige studier som viser at potensielle dumpingoperasjoner ikke vil resultere i skader på folks helse, levende ressurser eller marine økosystemer.²⁰¹

En snudd bevisbyrde bør være en naturlig og implisitt del av føre var-prinsippet. Skal prinsippet være effektivt, er det være nødvendig å vite skadene av en aktivitet før man begir seg ut på den. En snudd bevisbyrde kan derfor innfortolkes i prinsippet. Uten en snudd bevisbyrde kan prinsippet vanskelig oppnå formålet om å hindre skade ved vitenskapelig usikkerhet. Dermed

¹⁹⁸ Sands (2012) s 222

¹⁹⁹ Se punkt. 3.1.1

²⁰⁰ ICJ (2010) Argentina v. Uruguay avsnitt 160-164

²⁰¹ OSPAR, Anneks 2 (2002), art 3 (3) c)

bør det være forurensers ansvar å motbevise at aktiviteten vil ha seriøs eller irreversibel skade på miljøet.

4.2.2 Praksis som støtter føre var-prinsippet. Har det oppnådd status som internasjonal sedvanerett?

For å benytte et prinsipp i tolkningen av ICRW må det etter Wienkonvensjonen art. 31(3) c) være alminnelig utbredt.²⁰² Skal det få status som internasjonal sedvanerett må det foreligge en *opinio juris* på at det er bindende rett.²⁰³

At prinsippet er alminnelig utbredt, bekreftes gjennom anvendelsen av prinsippet i ulike rettsinstanser. *ITLOS, International Tribunal for the Law of the Sea*, har i stor grad benyttet prinsippet på en rettslig bindende måte. I 1999 ga domstolen uttrykk for at partene måtte sikre effektive bevaringstiltak for å forhindre alvorlig skade på tunfiskbestanden.²⁰⁴ Det var vitenskapelig usikkerhet angående tiltakene som ble gjort. Føre var-prinsippet ga konkret utslag ved at partene måtte sikre bevaring av tunfiskbestanden og hindre ytterligere svekkelse av tunfiskbestanden.²⁰⁵

I 2001 benyttet ITLOS prinsippet med en snudd bevisbyrde. Storbritannia fikk bevisbyrden for at det ikke ville bli miljøskader som følge av et anlegg som kunne gi radioaktiv forurensning.²⁰⁶ Partene ble henvist til å samarbeide, vurdere risiko og utarbeide tiltak for å unngå forurensning og miljøskade.²⁰⁷ Dette gir uttrykk for at prinsippet skaper plikt til samarbeid, konsekvensutredning og tiltak for å unngå miljøskader.

I rådgivende uttalelse hevdet ITLOS at partene har en plikt til å anvende føre var-prinsippet.²⁰⁸ Det uttales at prinsippet har økende støtte i traktater, internasjonale dommer og instrumenter, og derfor er under utvikling til å bli internasjonal sedvanerett.²⁰⁹ EU-domstolen hevder føre var-prinsippet har oppnådd status som internasjonal sedvanerett, men WTOs tvis-

²⁰² Ruud (2011) s.77

²⁰³ Ruud (2011) s. 72

²⁰⁴ ITLOS (1999) *New Zealand/Australia v. Japan* avsnitt 77

²⁰⁵ Ibid. avsnitt 79-80

²⁰⁶ ITLOS (2001) *Irland v. Storbritannia* avsnitt 71

²⁰⁷ Ibid. avsnitt 89

²⁰⁸ ITLOS (2011) *Advisory Opinion* avsnitt 121-122

²⁰⁹ Ibid. avsnitt 135

teløsningsorgan anerkjenner at prinsipper er ansett som sedvanerett av noen stater, men de ville ikke la det få forrang.²¹⁰

EU og ITLOS anser prinsippet som internasjonal sedvanerett. ICJ og WTO-panelet har ikke kommet til den samme konklusjonen, ved å unnlate bekreftelse eller avkreftelse. Prinsippet kommer likevel til syne i en WTO-avtale.²¹¹ Det hevdes i juridisk litteratur at det er tilstrekkelig støtte for prinsippets status som sedvanerett.²¹² Enkeltdommere i ICJ har kritisert domstolen for å ikke anvende prinsippet, selv om det ble anført av partene.²¹³ For å oppnå status som sedvanerett er det krav om statspraksis, det vises ovenfor at det foreligger. Det er også krav om at statene handler i samsvar med hva de oppfatter som rettslig bindende, *opinio juris*. Noen stater og organer handler i samsvar med prinsippet, men ikke alle. Det kan spørres om det er tilstrekkelig tilhengere av regelen for at den skal få status som internasjonal sedvanerett.

Etter min oppfatning har prinsippet oppnådd status som internasjonal sedvanerett grunnet den ovenfor forelagte praksis. Prinsippet er anerkjent av mange land og rettsinstanser. Det er anvendt siden 1980-tallet og har dermed opptrådt over lang tid. Medlemslandene har dermed en *plikt* til å anvende prinsippet i ICRW. Nødvendigheten av prinsippet er stor pga. økende klimautfordringer. Rekkevidden og tolkningsresultatene av prinsippet er noe uklart. Fornuftige tolkningsresultater anvendt på ICRW vil derfor presenteres.

4.2.3 Føre var-prinsippet anvendt på ICRW

Etter min oppfatning bør føre var-prinsippet anvendes i tolkningen og utformingen av bestemmelser til ICRW, fordi det foreligger stor vitenskapelig usikkerhet angående klimaendringene og -truslenes innvirkning på livet i havet.²¹⁴ Det er likevel sikkert at havet oppvarmes, tross vanskeligheter med målingene.²¹⁵ Som illustrert i punkt. 3, er det sammenheng mellom levedyktigheten til hvalbestanden og klimaendringene og -truslene. Det er stor usikkerhet rundt vitenskapelig, teknisk, økonomisk og politisk informasjon om hvalfangsten, og forskere er ikke i stand til å finne hvalenes nøyaktige populasjonsstatus.²¹⁶ I tillegg til trusse-

²¹⁰ Sands (2012) s.226-227

²¹¹ SPS-avtalen art. 5 (7)

²¹² Sands (2012) s. 228

²¹³ ICJ (2014) Judge Owada pkt 16 og judge Cancado Trindade pkt. 52 og 57-60

²¹⁴ IPCC (2013) s. 260

²¹⁵ Ibid. s. 266

²¹⁶ Voigt (2012) s. 574

len med overfiske, trues havets liv av ulovlig fiske, forurensning og habitatsødeleggelse.²¹⁷ Vitenskapelige artikler viser at svekkelse av arter skjer via menneskeskapte aktiviteter. Mangel på populasjonsdata, som er essensielle for å gjennomføre riktige bevaringstiltak for hvalbestanden, skaper behov for sterkere vitenskapelig grunnlag.²¹⁸ Føre var-prinsippet kommer inn for å adressere vitenskapelig usikkerhet:

"Addressing uncertainty in practice by quantifying it through some form of risk assessment, however, is only one way of dealing with uncertainty. A large and increasing literature recommends that water managers should move from the traditional "predict and provide" approach toward adaptive water management and the adoption of resilient or "no-regrets" approaches."²¹⁹

Prinsippet skal hindre et "angrende" verdenssamfunn som potensielt kan tape dyrebare naturressurser. Flere dokumentasjoner knytter effektene av klimaendringer til sjøpattedyr, særlig deres tilgang på byttedyr.²²⁰ Omfanget av deres tilpasningsevne til de spådde klimaendringene er usikker.²²¹ For populasjoner som allerede er truet, f.eks. som følge av tidligere hvalfangst eller pga. av bifangst eller forurensning, kan effektene av klimaendringer bli alvorligere.²²²

Bestemmelser til Schedule må være basert på vitenskapelige funn, jf. ICRW art. 5 (2) b). Logikk tilsier at det ligger implisitt i dette at vitenskapelig usikkerhet må tas i betraktning. Dette gir støtte til prinsippets anvendelse på ICRW. Vitenskapen om klimaendringene og –truslene, sammen med deres svekkede status fra overutnyttelse, viser at de kan få seriøse og irreversible konsekvenser på hvalbestanden. Dette taler for føre var-prinsippets anvendelse i samsvar med Rio-erklæringen prinsipp 15 om "serious or irreversible damage". Opprettelsen av sanctuaries, der hvalfangst ikke er tillatt under ICRW,²²³ kan sees som en demonstrasjon av en føre var-tilnærming fordi det tas i betraktning vitenskapelig usikkerhet.²²⁴ En føre var-tilnærming kan spores i arbeidsgrupper holdt av IWC i 2013 og 2014. IWC ga uttrykk for at

²¹⁷ IUCN (2013a) s. 20

²¹⁸ Lauriano (2013) s.3-4

²¹⁹ IPCC (2014) s. 254

²²⁰ Learmonth (2006) s. 432

²²¹ Ibid. s. 441

²²² Ibid. s. 458

²²³ Se punkt 2.2.2

²²⁴ Hoyt (2012) s. 13

manglende bevis på hvilken virkning marint søppel har på hvalbestanden ikke skal utelukke tiltak for å fjerne det og forebygge akkumulasjon i det marine miljøet.²²⁵ IWC har også benyttet seg av en føre var-tilnærming ved å advare mot skadene som kan oppstå ved inntak av hvalprodukter, som kan inneholde POPs og tungmetall. IWC minner også om medlemslandenes ansvar for hvalbestandens bevaring og uttrykker bekymring for svekkelsen av miljøet de lever i. De oppfordrer derfor medlemslandene til å signere miljørettslige konvensjoner som skal møte disse utfordringene og som bygger på føre var-prinsippet.²²⁶ Forskningskomiteen anvender en føre var-tilnærming og anbefaler at manglende bevis på innvirkningen søppel har på hvalarter, ikke skal stoppe tiltak for å forebygge og redusere fremtidig forurensning.²²⁷

I ICJ 2014 ble Japan dømt til å avstå fra å fortsette med hvalfangst under forskningsprogrammet JARPA 2 fordi programmet ikke var egnet til å oppnå sine objektivt erklærte mål. Japan oppfylte dermed ikke vilkårene i ICRW art. 8.²²⁸ JARPA 2 var et langsiktig program, som ikke hadde en spesifikk sluttdato.²²⁹ Det kan spørres om det er uforsvarlig at forskningsfangst drives på ubestemt tid og det gir grunn til å vurdere om hvalbestanden vil kunne ta skade av dette. Denne usikkerheten kunne være en av flere grunner til å inkludere føre var-prinsippet i tolkningen av art. 8. En dommer med separat uttalelse hevder bevaringsformålet gjør at ICRW må tolkes gjennom en føre var-tilnærming, slik det gjøres i andre internasjonale instrumenter som har til formål å bevare. Han tar opp CBD-konvensjonen som direkte sikter mot bevaring av hvaler og som bygger på en føre var-tilnærming. Dette kunne føre til en innskrenkende eller restriktiv tolkning av ICRW. Partene tar opp føre var-prinsippet, men domstolen lar være å drøfte dets innvirkning på ICRW. Australia proklamerer både "*intergenerational equity, the principle of prevention and the precautionary approach*", som relevante for tolkningen av art. 8.²³⁰ Japan hevdet at JARPA 2 var designet og utformet til å være "*prudent and cautious*".²³¹ At føre var-prinsippet er benyttet av begge partene i deres argumentasjon, taler for at det er relevant i tolkningen av ICRW og kan være ansett som *opinio juris*. Det burde derfor ha blitt drøftet i dommen. Det kan også være relevant etter Wienkonvensjonen art. 31 (3) b) som in-

²²⁵ IWC (2014) Workshop on Marine Debris s. 30

²²⁶ IWC-resolusjon 2000-6 og 2001-10. POP-konvensjonen art. 1

²²⁷ IWC (2014) Workshop on Marine Debris s. 3

²²⁸ ICJ (2014) Australia v. Japan avsnitt 227 og 245-247

²²⁹ Ibid. avsnitt 119

²³⁰ ICJ (2014) judge Cancado Trindade pkt 57-60

²³¹ Ibid. pkt 64-65

ternasjonal sedvanerett. Den teleologiske tolkningsmetoden tilsier at man ser konvensjoner som levende instrumenter. Derfor bør også miljørettslige prinsipp tas med i tolkningen.²³² Prinsippets anvendelse i tolkningen av ICRW støttes også i juridisk teori.²³³ En dissenterende dommer hevder prinsippet kunne benyttes som grunnlag for å endre politikken i IWC ved å basere argumentet på vitenskapelig bevis om at hvalene er overutnyttet til alvorlig svekkelse eller utryddelse, og at en føre var-tilnærming derfor er nødvendig i ICRW.²³⁴ Det hevdes at prinsippet burde blitt lagt mer vekt på i tolkningen av ICRW og benyttes som grunnlag for beskytte hvalbestanden fra svekkelse.²³⁵ I tillegg får prinsippet sterkere vekt dersom det har oppnådd status som internasjonal sedvanerett ved at det er bindende for alle stater,²³⁶ i motsetning til generelle prinsipper, som helst får anvendelse der man ikke finner en løsning i en konvensjon eller sedvanerett.²³⁷

4.2.3.1 Hvilke konsekvenser kan prinsippets anvendelse få for tolkningen og utformingen av bestemmelser til ICRW?

- Det bør innebære et positivt krav i utformingen av fremtidige bestemmelser til ICRW om å innføre fredningsvedtak for utrydningstruede arter. Eller å innføre sanctuaries i nødvendige områder som er sårbare og utsatte for klimaendringer og -trusler.
- Prinsippet tilsier aktive og positive tiltak innen IWC for å forebygge klimaendringer og -trusler, for å være "føre var". Å ha et sanctuary mot hvalfangst er ikke nødvendigvis tilstrekkelig for hvalbestandens levedyktighet. IWC bør derfor aktivt adressere klimaendringer og -truslers innvirkning på hvalbestanden i internasjonale forum og oppfordre medlemsland til å ratifisere konvensjoner som skal møte disse utfordringene. IWC har en spisskompetanse på hvalbestanden som må videreformidles til det internasjonale samfunnet.
- Lovgivning og rettsvitenskap kan ikke sees isolert sett. Implementering av vitenskap om klimaendringer og -trusler i reguleringen og beskyttelsen av hvalbestanden er nødvendig. Dette støttes av elementet i prinsippet om bærekraftig utvikling, om at miljømessige anliggender

²³² jf. Wienkonvensjonen art. 31 (3) (c).

²³³ Voigt (2012) s. 582

²³⁴ ICJ (2014) Judge Owada pkt 16

²³⁵ ICJ (2014) judge Cancado Trindade pkt 52 og Voigt(2012) s. 582

²³⁶ Ruud (2011) s74-75

²³⁷ Ibid. s.76

skal integreres i økonomi og utviklingstiltak.²³⁸ Førre var-prinsippet implementerer vitenskapen inn i det rettslige. For å sikre rettigheten til den fremtidige generasjonen på naturressursene, *intergenerational equity*²³⁹, kreves anvendelsen av prinsippet. Rettsvitenskap kan ikke overse moral, fornuft og vitenskap. Som aldri før oppleves trusler mot miljøet og utfordringer må møtes på et globalt nivå. Rettslige instrumenter, som ICRW, er ikke statiske og må derfor formes med tiden.²⁴⁰

- Som illustrert i ITLOS, kan prinsippet lede til en plikt til å samarbeide, vurdere risiko og å utarbeide tiltak for å unngå forurensning og miljøskade.²⁴¹ Medlemslandene i ICRW må derfor samarbeide internt og på internasjonalt nivå for å sikre hvalbestandens bevaring. Medlemslandenes samarbeidsplikt er også støttet av ICJ.²⁴² Plikt til å vurdere risiko støttes av den internasjonale sedvaneretten om å foreta konsekvensutredning for aktiviteter som kan skade miljøet.²⁴³ Dette kan ansees som en naturlig del av førre var-prinsippet, fordi man først må foreta en vurdering av prosjektets skadevirkning på hvalbestanden før man setter i gang en aktivitet. Implisitt taler dette for at bevisbyrden snus over på det medlemslandet som ønsker å foreta aktiviteten. Medlemslandet må dermed bevise at det ikke vil lede til alvorlig skade på en hvalbestand før aktiviteten settes i gang. Det bør også bevises at aktiviteten er bærekraftig.

- Med snudd bevisbyrde og plikt til konsekvensutredning, bør førre var-prinsippet sette negative begrensninger på tolkningen og utformingen av bestemmelser til ICRW. Prinsippet vil være til hinder for en hevelse av moratoriet mot kommersiell hvalfangst eller enhver aktivitet som kan svekke hvalbestanden der det er vitenskapelig usikkerhet rundt hvalbestandens levedyktighet i lys av de akkumulerte truslene de står ovenfor. Tilsier ikke vitenskapen at det er mulig å drive hvalfangst på en bærekraftig måte, setter førre var-prinsippet restriksjoner på utnyttelsen av hvalbestanden. Dette fører til en restriktiv tolkning av ICRW, som evt. kan føre til at kun ikke-dødelig forskning er legitimt etter art. 8.²⁴⁴

²³⁸ Se punkt 4.1.3

²³⁹ Se punkt 4.1.1

²⁴⁰ ICJ (1971) Namibia v Sør-Afrika avsnitt 53, ICJ (1997) Ungarn v. Slovakia avsnitt 140, ICJ (2014) Australia v. Japan avsnitt 45

²⁴¹ ITLOS (2001) Irland v. Storbritannia avsnitt 89

²⁴² ICJ (2014) Australia v. Japan avsnitt 83

²⁴³ Sands (2012) s. 622

²⁴⁴ Mer om dette under punkt 6

4.2.4 Problemer og misbruk av føre var-prinsippet?

Et potensielt problem ved anvendelsen av føre var-prinsippet er at en industri må stoppes og dermed hindrer utnyttelsen av naturressursen som hvalbestanden representerer. Hypotetisk sett kunne dette skape problemer i økonomien til stater, spesielt for utviklingsland, eller folkegrupper som er avhengig av en bestemt naturressurs for sitt levebrød. Dette er noe som skal tas hensyn til etter prinsippet om bærekraftig utvikling, hvorav utrydding av fattigdom er et mål.²⁴⁵ Hvorvidt hvalfangst er nødvendig for økonomien til stater vil redegjøres for under punkt 5.1.2.

Det skal heller ikke settes unilaterale diskriminerende restriksjoner på internasjonal handel pga. miljøtiltak.²⁴⁶ Det kan likevel settes handelsrestriksjoner dersom de er ikke-diskriminerende og nødvendige for å beskytte mennesker, dyr, planter og helse. Eller for å bevare ikke-fornybare naturressurser,²⁴⁷ som f.eks. hvalbestanden. Dette er et problem som må adresseres internasjonalt. Grunnet plasshensyn kan dette ikke drøftes nærmere.

Det er hevdet at de nåværende sanctuaries²⁴⁸ mot hvalfangst, representerer et misbruk av føre var-prinsippet. Japans kommissær i IWC hevder de benyttes uavhengig av statusen til hvalartene og at sanctuary i Sørishavet er basert på vage formål som er vanskelig målbare, samt at de er utilstrekkelige for hvalbestandens beskyttelse mot klimatrusler.²⁴⁹ Han hevder også at forskningskomiteen misbruker prinsippet siden de drøfter bevarings- og beskyttelsestiltak i sin agenda og at politiske spørsmål faller utenfor forskningskomiteens kompetanse. Det hevdes at når en minoritet i forskningskomiteen er uenig i forskningen, så blir dette brukt for å hindre vitenskapelig konsensus.²⁵⁰

Denne argumentasjonen er uholdbar, siden forskningskomiteen bør ta for seg alle trusler mot hvalbestanden i sin agenda, som innebærer både klimaendringer og -trusler. For å få et helhetlig bilde av hvalbestandens status kan ikke trusselen hvalfangst representerer vurderes isolert sett, men i sammenheng med klimaendringer og -trusler.

²⁴⁵ UNGA (2015) mål. 1

²⁴⁶ Rio-erklæringen prinsip 12, og GATT-avtalen art. 11.

²⁴⁷ GATT-avtalen art. 20 b) og g)

²⁴⁸ Se punkt. 2.2.2

²⁴⁹ Morishita (2005) s. 162-163

²⁵⁰ Ibid. s. 157-159

Å hevde at sanctuaries er misbruk av føre var-prinsippet, for å deretter hevde at sanctuaries er utilstrekkelige for å beskytte hvalbestanden, er selvmotsigende. At sanctuaries ikke er tilstrekkelig beskyttelse for hvalbestanden, må heller tilsi at IWC og forskningskomiteen bør adressere hvordan de skal takle dagens klimaendringer og -trusler, i tillegg til å opprette sanctuaries i områdene det er nødvendig. Det er ikke bærekraftig å drive med hvalfangst på en allerede svekket hvalbestand som står overfor klimaendringer og -trusler. Føre var-prinsippet må dermed føre til at det er uholdbart å drive med kommersiell hvalfangst så lenge det er vitenskapelig usikkerhet rundt deres levedyktighet pga. dagens trusselbilde.

4.2.4.1.1 *Persistent objector?*

Ved føre var-prinsippets oppnådde status som internasjonal sedvanerett får det enda større betydning i tolkningen av ICRW. Dersom føre var-prinsippet setter begrensninger på dødelig utnyttelse kan hvalfangstnasjoner ønske å protestere på regelens eksistens, f.eks. Japan. Det kan spørres om medlemsland kan unngå å bli bundet av regelen ved å vedvarende protestere på regelens eksistens. Dette kalles the *persistent objector*.²⁵¹ Det er lite spor av slike protester. Med unntak for USA som kan beskrives som en *persistent objector* for føre var-prinsippets anvendelse på det internasjonale nivå.²⁵² Hvalfangstnasjonen Japan har anført føre var-prinsippet i tidligere saker pga. manglende vitenskapelig bevis.²⁵³ Dette bekrefter at de anerkjenner regelens eksistens. Det er dermed ikke føre var-prinsippets anerkjennelse det feides om, men dets rekkevidde. I hvilken utstrekning dødelig utnyttelse kan tillates og hvorvidt det overhodet kan tillates, er dermed uklart.

Setter føre var-prinsippet begrensninger for dødelig utnyttelse, kan dette stride mot ordlyden i ICRWs fortale om utviklingen av hvalindustrien. En tolkning som tilsier at ikke-dødelig utnyttelse er legitim går på tross av ordlyden. Men på grunnlag av drøftelsene ovenfor,²⁵⁴ er jeg kommet til at dagens klimautfordringer, i tillegg til hvalbestandens allerede svekkede populasjonsstatus, tilsier at dødelig utnyttelse ikke er forsvarlig ut i fra dagens forhold og føre var-prinsippet. Med mindre det kan fremlegges vitenskapelig bevis på at hvalbestanden vil tåle en dødelig utnyttelse. Hvalbestanden er en nyttig del av økosystemet, og deres populasjonsstatus er i stor grad usikker. ICRW art. 8 tilsier imidlertid at dødelig utnyttelse er legitimt, pga. ord-

²⁵¹ Sands (2012) s. 116

²⁵² CISDL (2002) s. 4

²⁵³ WTO Japan v. USA WT/DS76/AB/R (1999) avsnitt 81

²⁵⁴ se punkt 4.2.3

lyden²⁵⁵, men formålet og intensjonene til partene tilsidesette ordlyden.²⁵⁶ Det er derfor nyttig å undersøke om etterfølgende statspraksis har styrket bevaringsformålet og latt det få forrang.

²⁵⁵ ICRW art. 8: "kill, take and treat whales"

²⁵⁶ ICJ (1997) Ungarn v. Slovakia avsnitt 142

5 ETTERFØLGENDE STATS PRAKSIS I IWC OG INNVIKKNINGEN PÅ ICRW

Store samfunnsendringer har skjedd i løpet av de 70 årene siden ICRWs inngåelse. Majoriteten har avstått fra å drive med kommersiell hvalfangst²⁵⁷, dette vil fremstilles gjennom medlemslandenes etterfølgende statspraksis som kan ha betydning for tolkningen av ICRW. I tillegg til miljørettslige prinsipper kan etterfølgende statspraksis styrke bevaringsformålet og muligens føre til et endret innhold i ICRW, etter Wienkonvensjonen art. 31 (3) a) og b), dersom praksisen er foregått under konsensus eller enstemmighet. Praksis kan være resolusjoner, aktiviteter eller inngåtte bestemmelser. Som drøftet under punkt 1.3 kan praksis som ikke er utført under enstemmighet, likevel være relevant i tolkningen av ICRW etter Wienkonvensjonen art. 32, som supplerende tolkningsmoment.

5.1 Relevant statspraksis fra medlemslandene til ICRW

5.1.1 Moratoriet

Moratoriet møtte kraftig motstand fra hvalfangstnasjoner som Norge, Japan, Island og Russland.²⁵⁸ De eneste som driver kommersiell hvalfangst i dag er Island²⁵⁹ og Norge som hevder de driver hvalfangst på en bærekraftig måte²⁶⁰. De har reservert seg mot moratoriet etter ICRW art. 5(3).

Innførelsen av moratoriet var ikke under konsensus, noen land protesterte mot det.²⁶¹ Moratoriet faller derfor ikke under Wienkonvensjonen art. 31 (3) a) og b), som etterfølgende statspraksis. Moratoriet gir likevel uttrykk for majoritetsoppfatningen innen IWC, for bevaring av hvalene pga. deres kraftige svekkelse, gjennom samarbeid med organisasjoner som IUCN og UNEP, United Nations Environment Programme. Ønsket om å implementere vitenskap knyttet til klimaendringer og –trusler reflekteres i mer enn hundre bevaringsorienterte resolusjoner. Den overveldende delen av arbeidet til IWC de siste årene har blitt hengitt til å forfølge bevaringsformål.²⁶² Dette antyder en endring i IWC, gjennom sterkere vektlegging av bevaringsformålet. Praksisen av majoriteten, men som ikke er under konsensus, kan falle inn under

²⁵⁷ Voigt (2012) s. 583

²⁵⁸ Berger-Eforo (1996) s. 463-464

²⁵⁹ IWC (2015h)

²⁶⁰ Berger-Eforo (1996) s. 465-466

²⁶¹ IWC/33 (1983) s. 20-21

²⁶² IWC-resolusjon 2003-1

Wienkonvensjonen art. 32 som supplerende tolkningsmoment. Bevaringsformålet kan få forrang pga. den økende viljen mot bevaring og bekjempelse av klimautfordringene.

Japans kommisær i IWC har kritisert moratoriet fordi det ikke skulle være et permanent forbud mot hvalfangst, men et midlertidig forbud pga. vitenskapelig usikkerhet for å gi anledning til å forske mer på hvalarters populasjonsstatus og biologi. Han hevder et permanent forbud vil stride med formålet i ICRW om utvikling av hvalindustrien.²⁶³

Det foreligger fortsatt vitenskapelig usikkerhet rundt klimaendringer og -truslers innvirkning på hvalbestanden, deres populasjonsstatus er også i stor grad "*data deficient*". Det er derfor enda ikke grunnlag for å heve moratoriet. Det er også lite sannsynlig at det vil bli det i fremtiden, med tanke på at klimautfordringene sannsynligvis vil øke. Som Japans kommissær hevder, var ikke moratoriet ment som et permanent forbud. Tilsier derimot endrede faktiske forhold et permanent forbud, kan dette legitimeres, ved at bevaringsformålet får forrang i tolkingen og utformingen av bestemmelser til ICRW, i lys av etterfølgende statspraksis.²⁶⁴ Rettslige spørsmål og utvikling kan ikke isoleres fra dagens vitenskap. Miljørettslige prinsipper bør derfor også anvendes.

Videre kritiserer Japans kommissær bruken av vitenskap i IWCs forum, han hevder vitenskap blir misbrukt for å gjennomføre en bevaringspolitikk, f.eks. føre var-prinsippets anvendelse. Han hevder en *verdensopinion* blir skapt av interessegrupper eller media i vestlige land, og at vitenskap ikke kan løse alle internasjonale forvaltningssaker knyttet til ressursbruk. Han kaller IWCs politikk *kulturell imperialisme* fordi minoriteter som har drevet hvalfangst gjennom lange tidsperioder blir frarøvet muligheten til dette. Dette skal påståelig påvirke kystsamfunn og få negative økonomiske konsekvenser for utviklingsland, som skaper et unntak fra prinsippet om bærekraftig utvikling.²⁶⁵ Dette leder meg over til å presentere en utviklende industri, som alternativ til dødelig hvalfangst.

²⁶³ Morishita (2011) s. 3-6

²⁶⁴ jf. Wienkonvensjonen art. 31 (3) a) og b) og art 32

²⁶⁵ Morishita (2005) s. 164-165

5.1.2 Hvalsafari – en bærekraftig utnyttelse av hvalbestanden?

Den senere tiden er det blitt skapt et syn på at hvalers egenverdi som intelligente vesener er tilstrekkelig grunn for å ikke drive med hvalfangst.²⁶⁶ Noen tar steget videre og hevder det er en voksende *opinio juris* på hvalers *rett til liv*, bl.a. på grunn av deres høye intelligens, evne til å kjenne smerte og kommunisere med hverandre.²⁶⁷ Flere studier viser også at hvaler er i stand til å leke, ta omsorg for hverandre, kontrollere sine handlinger og samhandle med mennesker på en positiv og trygg måte.²⁶⁸ Denne evnen til å leke er knyttet til høyere intelligens og noen forskere hevder de ikke bare har en evne til å uttrykke seg og kommunisere, men at det er like intelligente som mennesker.²⁶⁹

Klimautfordringer kan lede mer enn 100 millioner mennesker ut i ekstrem fattigdom innen 2030.²⁷⁰ Dette gir behov for bærekraftige industrier. En mulighet til å bevare hvalenes liv og samtidig skape inntekter til stater er gjennom *whale watching*, *hvalsafari*, som er en økende industri. Hvalbestanden blir observert i deres naturlige levemiljø, bl.a. gjennom turisme. USA introduserte en rapport som viser at hvalsafari er en verdensindustri akseptert som bærekraftig utnyttelse av hvalbestanden. I 1996 var hvalsafari praktisert i 65 land.²⁷¹ Den fortsetter å vokse og er i dag estimert til å være verdt 2,2 milliarder globalt og gir muligheter for utdanning og forskning.²⁷² Hvalsafariindustrien gir derfor anledning til å oppfylle UNGAs formål om økt vitenskapelig kunnskap.²⁷³

IWC har anerkjent denne industrien som et voksende og vesentlig bidrag til økonomien, utdanning og vitenskapelig kunnskap til flere av medlemslandene. IWC oppfordrer til videre utvikling av industrien, som en bærekraftig bruk av hvalressurser.²⁷⁴ I IWC resolusjon 1994-14 minner de om resolusjonen om hvalsafari som var innført under konsensus, og det oppfordres igjen å utvikle industrien på en bærekraftig måte.²⁷⁵ I 1996 anerkjennes det at en føre

²⁶⁶ Higham (2014) s. 51

²⁶⁷ D'Amato (1991) s. 1 og 18-19

²⁶⁸ Berger-Eforo (1996) s. 448-449

²⁶⁹ Ibid. s. 450

²⁷⁰ Worldbank (2016) s.2

²⁷¹ Gillespie (2005) s. 187

²⁷² IWC intersessional report (2012-2013) s. 5

²⁷³ UNGA (2015) mål 14 7a)

²⁷⁴ IWC-resolusjon 1993-9

²⁷⁵ IWC-resolusjon 1994-14

var-tilnærming også må anvendes på hvalsafari, for å sikre at industrien ikke påvirker hvalpopulasjoner eller deres miljø. Hvalsafariens bidrag til vitenskapen blir understreket.²⁷⁶ Mange kyststater driver ikke-dødelig utnyttelse av hvalbestanden. IWC påminner om at hvalbestander er høyt migrerende og de er dermed en delt ressurs. De påpeker også at ikke-dødelig utnyttelse gir sosiale og økonomiske muligheter i utviklingsland, samt at verden står ovenfor en rekke flere miljøtrusler nå enn i 1946. Derfor oppfordrer IWC medlemslandene til å implementere ikke-dødelig utnyttelse i sine avgjørelser og avtaler.²⁷⁷ Dette kan knyttes til de nyeste målene fra UNGA om å utrydde fattigdom, møte klimautfordringer og bærekraftig utnyttelse av havets ressurser.²⁷⁸ I 2002 på WSSD oppmuntret de deltakerne til å "... promote sustainable tourism development, including non-consumptive and eco-tourism."²⁷⁹ UNGA oppfordrer til å øke utviklingslands økonomiske fordeler gjennom bl.a. turisme og bærekraftig bruk av marine ressurser.²⁸⁰ Hvalsafari er et godt alternativ i dette henseende.

Hvalkjøtt er ikke særlig etterspurt på markedet, f.eks. i Japan er det kun 1 % av befolkningen som spiser hvalkjøtt regelmessig.²⁸¹ Hvalfangst er sterkt avhengig av statlig og private subsidier for å kunne overleve som næring.²⁸² Studier viser at kommersiell hvalfangst gradvis vil tape sin levedyktighet, og må søke til andre alternativer. Hvalsafari er derfor et økonomisk og miljømessig bærekraftig alternativ.²⁸³ Hvalsafari samsvarer også med prinsippet om *intragenerational equity*. Fordi medlemsland som utnytter hvalarter som migrerer over landegrenser på en ikke-dødelig måte, tar hensyn til andre staters interesse til å utnytte hvalbestanden, ved å ikke svekke dem ved dødelig hvalfangst. Samtidig blir hvalbestanden også bevart for fremtidige generasjoner i samsvar med prinsippet om *intergenerational equity*. Begge disse elementene er en del av prinsippet om *bærekraftig utvikling*.²⁸⁴

²⁷⁶ IWC-resolusjon 1996-2

²⁷⁷ IWC-resolusjon 2007-3

²⁷⁸ UNGA (2015) mål 1, 13 og 14

²⁷⁹ UN & WSSD (2002) punkt 43

²⁸⁰ UNGA (2015) mål 14.7

²⁸¹ Muller (2007)

²⁸² Cunningham (2011) s. 1

²⁸³ Ibid. s. 14

²⁸⁴ Sands (2012) s. 207 og punkt. 4.1.1 og 4.1.2

Praksisen fra majoriteten i IWCs medlemsland med å avstå fra utnyttelse eller å anvende ikke-dødelig utnyttelse²⁸⁵ kan anvendes i tolkningen av ICRW etter Wienkonvensjonen art. 32 fordi den ikke er fulgt av alle medlemslandene. Og resolusjonen som var innført under konsensus er relevant som etterfølgende praksis etter Wienkonvensjonen art. 31 (3) a) eller b).

5.1.3 Sanctuaries

De ovenfor nevnte sanctuaries i punkt 2.2 er eksempel på den styrkede vektleggingen av bevaringsformålet i ICRW. Det hevdes at ved vedtakelsen av 1994 sanctuary i Sørishavet som dekket store områder rundt Antarktis, til Schedule 7 b), gikk IWC fra å være en organisasjon som satte kvoter for kommersiell hvalfangst, til å være en organisasjon for å beskytte miljøet.²⁸⁶ Ved vedtakelsen av Sanctuary i Sørishavet, ble behovet for forskning på miljø og hvalbestanden i den antarktiske region påminnet.²⁸⁷ Formålene var gjenopprettelse av hvalbestanden, overvåkning av svekkede hvalarter, foreta vurdering effektene av nullkvoter på hvalbestander og styrket forskning på miljøforandringers innvirkning på hvalbestanden.²⁸⁸ Japan var den eneste som formelt stemte i mot Sanctuary i Sørishavet.²⁸⁹

5.1.4 Resolusjoner

Allerede i 1980 oppmuntret IWC medlemslandene til å ta ethvert nødvendig steg for å hindre svekkelsen av det marine miljøet.²⁹⁰ Tidlig på 1990-tallet er det antydninger til økt fokus på klimaendringer og hvordan man skal beskytte hvalbestanden mot dette. Medlemslandene blir oppfordret til å forebygge og redusere svekkelse og behovet for forskning på klimaendringer blir adressert. Det blir et mål å styrke leveforholdene i havet.²⁹¹

IWC oppfordret forskningskomiteen til å vurdere klimaendringer og -truslers innvirkning på hvalbestanden i sitt arbeid i 1994.²⁹² En plan ble innført for å implementere miljøutfordringer i IWC pga. økende beviser for nedgradering av miljøet i havet som truer hvalbestanden og

²⁸⁵ Voigt (2012) s. 583

²⁸⁶ Berger-Eforo (1996) s. 439

²⁸⁷ IWC-resolusjon 1993-6

²⁸⁸ IWC-resolusjon 1998-3

²⁸⁹ Berger-Eforo (1996) s. 476

²⁹⁰ IWC-resolusjon 1980-10 og IWC/31(1981) s. 32

²⁹¹ IWC-resolusjon 1993-13, 1993-12, 1998-5

²⁹² IWC-resolusjon 1994-13

andre levende ressurser i havet.²⁹³ Derfor ble det opprettet arbeidsgrupper i IWC som skulle arbeide med miljøtruslene og en spesiell arbeidsgruppe ble opprettet i 1995 for kjemisk forurensning.²⁹⁴ En arbeidsgruppe for forskning på klimaendringer og -truslers påvirkning på hvaler ble opprettet i 1996, hvorav det ble anbefalt samarbeid med IPCC og andre organisasjoner.²⁹⁵ Den sistnevnte gruppen vektlegger føre var-prinsippet og forespør tiltak for å redusere utslipp av drivhusgasser og gasser som kan svekke ozonlaget. Disse fører til fysiske forandringer i havisen og utslipp i ferskvann, og foregår i polare regioner. Det påvirker livet i havet og hvalbestanden. Mange av det mest truede hvalpopulasjonene er også i tropiske områder, hvor manifestasjonene av klimaendringer, som flere stormer, flod og tørke, vil kunne forverre konflikter mellom mennesker og dyreliv.²⁹⁶

En IWC resolusjon innført under konsensus i 2009, setter fokus på klimaendringer og –trusler som kan virke skadelig på noen hvalarter, og være potensielt utryddende for sårbare hvalarter. Den uttrykker nødvendighet for å ekspandere nåværende internasjonale tiltak og samarbeidet med relevante organer. Videre oppfordrer den medlemslandene til å inkorporere klimaendringsbetraktninger og påvirkninger fra andre miljøforandringer på hvalbestanden, etter det som er nødvendig. Den oppfordrer medlemslandene til å ta hastetiltak for å redusere hastigheten og graden av klimaendringer.²⁹⁷ ICRWs forhold til andre miljørettslige avtaler har blitt adressert, fordi medlemslandene er pliktige til å beskytte det marine miljøet ved å forebygge, redusere og kontrollere forurensning. Medlemslandene må ta internasjonale, samarbeidende og nødvendige steg for å beskytte sjeldne eller sårbare økosystemer.²⁹⁸ Det har også blitt gitt flere resolusjoner som uttrykker bekymring for individuelle hvalarter, hvorav de anbefaler å redusere menneskeskapte trusler gjennom å forfølge vitenskapelige funn.²⁹⁹ Et økende fokus på bevaringsformålet kan spores i over hundre resolusjoner.³⁰⁰ Studier på klimaendringers effekter på hvalbestanden er en integrert del av deres bevaring og forvaltning.³⁰¹

²⁹³ IWC/44 (1994) s. 26

²⁹⁴ IWC-resolusjon 1995-10

²⁹⁵ IWC-resolusjon 1996-8

²⁹⁶ IUCN (2003) s. 21

²⁹⁷ IWC-resolusjon 2009-1

²⁹⁸ IWC-resolusjon 2007-2 og 2007-4

²⁹⁹ IWC-resolusjon 2005-3 og 2004-1

³⁰⁰ IWC-resolusjon 2003-1

³⁰¹ IWC-resolusjon 2000-7

5.2 Praksisens innvirkning på ICRW

5.2.1 Styrket bevaringsformål?

Etter min oppfatning kan den etterfølgende statspraksisen ansees som uttrykk for et *styrket bevaringsformål* og medføre et *endret innhold* i ICRW gjennom en *tolkning*. Bevaringsformålet får forrang fremfor formålet om utvikling av hvalfangstindustrien, grunnet den ovenfor nevnte praksisen fra medlemslandene. Skal IWC vedta bestemmelser til ICRW, kan bevaringsformålet sette begrensninger for hva som kan vedtas. Dette styrkede bevaringsformålet begrunnes i resolusjonene, praksisen med hvalsafari, innføring av moratoriet og opprettelse av sanctuaries. Alle disse faktorene kan ansees som etterfølgende avtaler og praksis, enten etter art. 31(3) a) eller b) eller etter art. 32 hvor praksisen ikke er utført av alle eller resolusjonene ikke vedtatt under konsensus.³⁰² Disse får likevel betydning etter samarbeidsplikten til medlemslandene.³⁰³

At en internasjonal konvensjon kan utvikle og ekspandere sine formål har også hendt ved tidligere anledninger. F.eks. avgjorde European Court of Justice at beskyttelse av miljøet var et av EUs essensielle formål, selv om det ikke var noen referanse til dette formålet i originaltraktaten, Roma-traktaten.³⁰⁴

IWC-resolusjonene uttrykker et styrket bevaringsformål, og er særlig relevante for tolkningen av ICRW ved innføring under konsensus. IWC-resolusjon 2009-1, innført under konsensus, oppfordret medlemslandene til å aktivt arbeide for redusering av klimaendringenes virkninger, pga. deres skadelige innvirkning på hvalbestanden. Tolkningen og anvendelsen av ICRW bærer preg av en skiftning mot multilateral bevaring av levende marine ressurser.³⁰⁵ Det hevdes at det utvikles en *opinio juris* på bevaringen av hvaler, gjennom inngåelse av konvensjoner og uttalelser i internasjonale konferanser.³⁰⁶ Resolusjoner som ikke er innført under konsensus får relevans etter art. 32, særlig når de er innført av majoriteten, f.eks. ved at de er relevante etter plikten til å samarbeide.³⁰⁷ Et fokus på bevaringsformålet kan spores i over hundre reso-

³⁰² Villiger (2009) s. 439

³⁰³ ICJ (2014) Australia v. Japan avsnitt 83

³⁰⁴ Sands (2012) s. 102

³⁰⁵ ICJ (2014) Judge Cancado Trindade pkt 5 og 24

³⁰⁶ Ibid. pkt 38-40

³⁰⁷ ICJ(2014) Australia v. Japan avsnitt 83 og ICJ (2014) judge Charlesworth pkt. 4

lusjoner.³⁰⁸ Som vist ovenfor støtter og praktiserer majoriteten i IWC ikke-dødelig utnyttelse av hvalbestanden. Et styrket bevaringsformål, som tilsidesetter formålet om utvikling av hvalindustrien er også støttet av dommere i ICJ.³⁰⁹

Etter min oppfatning har IWCs etterfølgende statspraksis styrket bevaringsformålet ved å fremme ikke-dødelig utnyttelse av hvalbestanden, gjennom bl.a. hvalsafari. Et styrket bevaringsformål tilsier at ICRW begrenses til ikke-dødelig utnyttelse av hvalbestanden. Dødelig utnyttelse vil ikke lenger kunne legitimeres, iallfall så lenge klimaendringene og -truslene skaper en stor usikkerhet angående deres levedyktighet. Det foretas dermed en restriktiv tolkning av ICRW, i lys av bevaringsformålet. Dette tilsier at IWC bør fremme hvalsafariindustrien, som er til nytte for bl.a. u-land og kystsamfunn.³¹⁰ Ikke-dødelig utnyttelse samsvarer med prinsippet om bærekraftig utvikling og dets tilhørende elementer om *intergenerational equity* og *intragenerational equity*³¹¹, fordi ikke-dødelig utnyttelse kan bevare hvalbestanden for fremtidige generasjoner og samtidig sikre andre land *likeverdig* utnyttelse av hvalbestanden. En slik tolkning kan også medføre at ICRW art. 8 må begrenses til ikke-dødelig forskning.³¹²

Ved utvikling av ikke-dødelig utnyttelse av hvalbestanden, gjennom ikke-dødelig forskning eller hvalsafari er det ikke lenger særlig behov for hvalfangst. Siden hvalbestanden er svekket og under utfordring av klimaendringer og -trusler, er en heving av moratoriet ikke rettmessig, tatt i betraktning det styrkede bevaringsformålet.

5.2.2 Hviler det positive forpliktelser på IWC for å oppfylle bevaringsformålet?

For å *oppfylle bevaringsformålet* hviler det en *positiv forpliktelse* på IWC, for å arbeide mot hvalbestandens gjenopprettelse til tidligere populasjonsnivå. IWC bør oppfordre medlemslandene til å ratifisere og inngå internasjonale klimakonvensjoner for å møte klimaendringene og -truslene som truer økosystemet og hvalbestandens overlevelsessevne. Med et biomangfold og økosystem som er i ødeleggelse, bør IWC være et forum for å adressere hvalenes bevaring i disse utfordringene. For å møte klimautfordringene er det behov for implementering av viten-

³⁰⁸ IWC-resolusjon 2003-1

³⁰⁹ ICJ (2014) Judge Yusuf pkt 60 og ICJ (2014) Judge Cancado Trindade pkt 5 og 24

³¹⁰ IWC-resolusjon 2007-3

³¹¹ Se punkt. 4.1.1 og 4.1.2

³¹² drøftes nærmere under punkt 6.

skap, og innførelse av sanctuaries for å beskytte svekkede hvalbestander, i samsvar med et styrket bevaringsformål.³¹³

Forslaget om sanctuary som nylig ble fremmet av Argentina, Brasil, Sør-Afrika og Uruguay i 2014, med støtte fra 64% av medlemmene i IWC og NGOs, skal være i overenstemmelse med bevaringsinteressene og bidra til forskning. I tillegg skal det være sosialt, økonomisk og vitenskapelig fordelaktig for mennesker i Sør-Atlantiske kyststater, hvor store hvalarter har vært ofre for vidtgående fangst og blitt kraftig svekket som følge av dette.³¹⁴ Forslaget skulle gjenopprette svekkede hvalarter og bidra til utvikling av ikke-dødelig utnyttelse gjennom hvalsafari som er en utviklende industri i fattige kystsamfunn.³¹⁵ Det gjenstår å se om det oppnår det nødvendige $\frac{3}{4}$ flertall.

5.2.3 Hva med suverenitetsprinsippet og demokratihensyn?

Et styrket bevaringsformål som begrenser utnyttelsen av hvalbestanden til ikke-dødelig utnyttelse kan gripe inn i rettsforutsigbarheten til medlemsland. Dette fordi de ved inngåelsen av ICRW ikke så for seg en slik utvikling og fordi en praksis som ikke alltid er innført under konsensus vektlegges. Demokratihensyn og suverenitetsprinsippet skal sikre staters rettslige uavhengighet og gir eksklusiv jurisdiksjon over staters herredømme, f.eks. innenfor den eksklusive økonomiske sone 200 nautiske mil fra grunnlinjene. Dette følger av sedvanerett og UNCLOS.³¹⁶ Ordlyden til ICRW tilsier også at dødelig utnyttelse er legitimt.³¹⁷ En endret tolkning som ikke tillater det, kan virke urettmessig for land som driver med hvalfangst.

Suverenitetsprinsippet er imidlertid ikke til hinder for at en internasjonal organisasjon kan binde de enkelte stater.³¹⁸ Dette blir f.eks. gjort i EU. I tråd med en dynamisk tolkning vil miljørettslige prinsipper og etterfølgende praksis tas med i tolkningen av ICRW, som er et utviklende instrument.³¹⁹ Gode grunner taler derfor i dag for at formålet om utvikling av hvalfangstindustrien er tilsidesatt.³²⁰ Formålet kan derfor få forrang fremfor ordlyden, dersom

³¹³ UNGA (2015) mål 14.5

³¹⁴ IWC/65 (2014) The South Atlantic: A sanctuary for Whales s. 5-6

³¹⁵ Ibid.

³¹⁶ Gisle (2010) s. 466

³¹⁷ ICRWs fortale: "... development of the whaling industry"

³¹⁸ Gisle (2010) s. 400

³¹⁹ ICJ (2014) Australia v. Japan avsnitt 45

³²⁰ ICJ (2014) Judge Yusuf pkt. 60 og ICJ (2014) Judge Cancado Trindade pkt. 5 og 24

dette er partenes intensjoner.³²¹ Dette berettiger derfor en tolkning i samsvar med det styrkede bevaringsformålet, illustrert gjennom medlemslandenes etterfølgende praksis med ikke-dødelig utnyttelse. Dagens trusselbilde mot hvalbestanden tilsier at ikke-dødelig utnyttelse fremmes for å oppfylle bevaringsformålet, og at dødelig utnyttelse tilsidesettes.

³²¹ Villiger (2009) s 421-422

6 ICRW ART. 8 OM SPESIALTILLATELSER FOR FORSKNINGSFANGST

ICRW art. 8 gir medlemslandene mulighet til å drive hvalfangst for vitenskapelige formål, forskningsfangst. Vilklårene for å gi slike tillatelser er noe uklare. Medlemslandene har en viss skjønnsmargin til å gi tillatelser, men de må oppfylle vilklårene i art. 8 som krever at hvalfangsten er motivert av vitenskapelige formål.³²² Dersom de er oppfylt faller forskningsfangsten utenfor reguleringene i ICRW, som moratoriet og sanctuaries i Schedule³²³ Forskningskomiteen analyserer informasjon sendt fra medlemslandene angående hvaler og hvalfangst etter art. 8 (3). Den bidrar til vitenskapelige funn som danner grunnlag for bestemmelser til Schedule etter ICRW art. 5(2) b). Etter art. 30 i Schedule skal forskningskomiteen kommentere spesialtillatelser etter ICRW art. 8 før de blir gjennomført av medlemslandene på nasjonalt nivå. Anbefalingene fra forskningskomiteen er ikke-bindende.³²⁴

6.1 ICJ 2014 Whaling in the Antarctica

Japan drev forskningsfangst inntil 2014, da ble det konstatert at forskningsprogrammet drevet av Japan, JARPA 2, ikke var designet og utformet på en slik måte at det var objektivt egnet til å oppnå sine erklårte mål.³²⁵ ICJ mente den uspesifiserte tidsrammen for varigheten av JARPA 2, manglende sammenheng mellom kvotene for fangsten og antallet faktisk foretatt fangst, dets begrensede vitenskapelige resultat og manglende samarbeid mellom JARPA 2 og relaterte forskningsprosjekt, medførte at JARPA 2 ikke oppfylte vilklårene i art. 8.³²⁶ Derfor falt programmet inn under reguleringene i ICRW og det ble konstatert brudd på moratoriet og sanctuary i Sørishavet.³²⁷

Japan kan muligens gjenoppstarte sin såkalte forskningsfangst, dersom de oppfylle vilklårene i ICRW art. 8 og tar hensyn til uttalelsene i dommen. Japan har også uttalt at de tenker å utforme en ny forskningsplan for å gjenoppta sin forskningsfangst, som skal samsvare med uttalelsene i dommen.³²⁸ Nylig har Japan erklært at de ikke anerkjenner jurisdiksjonen til domsto-

³²² ICJ (2014) Australia v. Japan avsnitt 61

³²³ Ibid. avsnitt 55

³²⁴ Ibid. avsnitt 47

³²⁵ Ibid. avsnitt 227

³²⁶ Ibid. avsnitt 225-227

³²⁷ Ibid. avsnitt 244-247

³²⁸ IWC/65 2014 Japans opening statement

len etter ICJ-statuttene art. 36(2) i saker som angår forskning, bevaring, forvaltning eller utnyttelse av levende havressurser.³²⁹ ICJ vil derfor ikke lenger ha jurisdiksjon til å dømme i saker om hvalbestanden som angår Japan, noe som vil drøftes nærmere under punkt 7.2.

6.1.1 Hvordan burde dagens tolkningsresultat bli som følge av et styrket bevaringsformål?

Domsuttalelsene uttrykte at programmer etter art. 8 kan forfølge andre formål enn bevaring eller bærekraftig utnyttelse av hvalbestanden, altså at det er legitimt å forfølge andre formål enn forskningsformål.³³⁰ Etter min oppfatning er det kritikkverdig at ICJ hevder det kan forfølges andre formål enn forskningsformål, fordi det strider med ordlyden i art. 8, "... for purposes of scientific research ...". En dommer med separat uttalelse, hevdet art. 8 må tolkes i samsvar med ICRWs formål og gjenstand. Han og en annen dissenterende dommer støtter en restriktiv tolkning av art. 8 i samsvar med bevaringsformålet, som innebærer at andre formål enn forskning ikke godtas. En restriktiv tolkning vil også sette begrensning på skjønnsmarginen hvert enkelt land har for å gi spesialtillatelser, ved å inkludere føre var-prinsippet.³³¹ Anvendelsen av føre var-prinsippet og etterfølgende praksis som legger vekt på bevaringsformålet, tilsier at klimaendringer og –trusler trekkes inn i tolkningen. Det hevdes også at dødelige metoder ikke er nødvendige for å oppfylle JARPA 2 sine formål.³³² Støtte for å anvende ikke-dødelig forskningsmetoder finnes i Anneks P til Schedule art. 30. Den krever vurdering av hvorvidt ikke-dødelige metoder er mulig etter art. 8, denne ble vedtatt under konsensus.³³³ Ikke-dødelige forskningsmetoder hevdes å samsvare bedre med føre var-prinsippet.³³⁴ Resultatet burde derfor bli at dødelige forskningsmetoder på hvalbestanden ikke er legitimt, noe som kan bidra til å oppfylle plikten IWC har til å adressere klimaendringer og -trusler mot hvalbestanden ved å foreta forskning på klimautfordringenes effekt på hvalbestanden.

Art. 8 må tolkes i lys av ICRWs formål og gjenstand, uttales det i dommen.³³⁵ Derfor er det kritikkverdig at art. 8 ikke tolkes i lys av bevaringsformålet, som det er grunnlag for å hevde i

³²⁹ Japan Declaration under ICJ-statut art. 36(2), 6 oktober 2015

³³⁰ ICJ (2014) Australia v. Japan avsnitt 58

³³¹ ICJ (2014) judge Cancado Trindade avsnitt 21 og 23-24 og judge Yusuf avsnitt 60

³³² Voigt (2012) s. 581

³³³ ICJ (2014) Australia v. Japan avsnitt 78 og IWC-Resolusjon 1986-2

³³⁴ Voigt (2012) s 581-582

³³⁵ ICJ (2014) Australia v. Japan avsnitt 55

dag står sterkere og muligens har forrang på grunnlag av etterfølgende praksis.³³⁶ Domstolen overser dermed formålstolkningen. En tolkning i lys av bevaringsformålet støttes av dissenterende dommer Yusuf. Han hevder formålet om optimal utnyttelse av hvalressursene har blitt tilsidesatt som en av de sentrale formålene.³³⁷ Mangfoldige resolusjoner gir også støtte for at dødelige forskningsteknikker er i uoverenstemmelse med moratoriet mot kommersiell forskningsfangst, og at ikke-dødelige forskningsteknikker bør anvendes istedenfor.³³⁸ Ikke-dødelig forskningsfangst samsvarer også med elementet av prinsippet om bærekraftig utvikling, *intergenerational equity*, å bevare naturressursene for fremtidens generasjoner. Det samsvarer i tillegg med elementet om *intragenerational equity*, fordi hvalbestander migrerer over landegrenser. Ikke-dødelig forskning tar hensyn til at andre stater har nytte av en levende og populasjonsrik hvalbestand for å kunne bevare økosystemet, og for å drive ikke-dødelig utnyttelse og forskning. Ved fremmelse av ikke-dødelig forskning kan bevaringsformålet oppfylles.

Skulle Japan fortsette med forskningsfangst etter art. 8 med et nytt program, som de har uttalt at de ønsker, og ICJ ikke lenger har jurisdiksjon som følge av Japans nylige reservasjon i erklæringen, kan muligens ICJ – statuttene art. 59 og art. 61 (3) benyttes for å kreve oppfyllelse av dommen. Dette er i tilfelle Japan ikke følger domspremissene i den nylige avgitte dommen, og forsøker å omgå dommen ved å fortsette JARPA 2 som i det ytre opptrer som et nytt program. Dette nye programmet til Japan kalles for NEWREP-A.³³⁹ Det gjenstår å se hva som skjer.

³³⁶ Se punkt 5.2.1

³³⁷ ICJ (2014) Judge Yusuf, pkt 46-47 og pkt 60

³³⁸ IWC-resolusjon 1995-9, 2003-2, 2005-1, 2007-1, 2007-3

³³⁹ Normile (2015)

7 DAGENS SITUASJON FOR ICRW – DISKUSJON

7.1 Dagens tolkning av ICRW

Mitt overordnede inntrykk er at det foreligger tilstrekkelig etterfølgende praksis som modifiserer innholdet i ICRW til et styrket og overordnet bevaringsformål i ICRW,³⁴⁰ gjennom en tolkning av ICRW. Det gir muligheter til å utvikle ikke-dødelig utnyttelse av hvalbestanden, f.eks. hvalsafari som er en anerkjent bærekraftig industri. Fremmelse av ikke-dødelig forskning, bl.a. på klimaendringene og -truslenes påvirkning på hvalarter, gir økt kunnskap og bidrar til en bærekraftig forvaltning av hvalbestanden. Når man tolker ICRW bør derfor bevaringsformålet gis forrang i tolkningen.

Økt kunnskap om klimautfordringene og hvalbestandens svekkelse tilsier et endret innhold i ICRW, gjennom en dynamisk tolkning. Miljørettslige prinsipper som føre var-prinsippet, som etter min oppfatning har oppnådd status som internasjonal sedvanerett³⁴¹, bør anvendes. Føre var-prinsippet status som sedvanerett er også særlig akseptert for arter i havet som migrerer over landegrenser.³⁴² Dermed er det uholdbart å drive med kommersiell hvalfangst eller dødelig forskningsfangst grunnet hvalbestandens svekkede levedyktighet og usikkerhet rundt dette. Vitenskap og dens usikkerhet må tas i betraktning i utformingen av bestemmelser til i ICRW og i politikken til IWC, grunnet føre var-prinsippet og ordlyden i ICRW.³⁴³ IWC bør opprette sanctuaries som beskytter hvalbestanden i områder hvorav vitenskapelige betraktninger tilsier sådan. Dette bidrar til å oppfylle bevaringsformålet, i tråd med en teleologisk tolkning. Det kan også innføres et globalt forbud mot dødelig utnyttelse, som ikke gir unntak for forskningsfangst. Den tradisjonelle fangsten som pågår, må også underkastes en vurdering for hvorvidt den er forsvarlig ut i fra populasjonsstatusen til hvalene og vitenskap om klimaendringer og -trusler, pga. føre var-prinsippet og prinsippet om bærekraftig utvikling. Vitenskap om hvalbestanden bør også fremmes av IWC i internasjonale forum.

7.2 Svakheter og utfordringer ved ICRW

Ved at ICRW går i retning av å være et instrument for å beskytte hvalbestanden mot klimaendringer og -trusler, er det fare for at de medlemslandene som ønsker å fortsette dødelig ut-

³⁴⁰ Traktatens innhold kan bli endret gjennom staters etterfølgende praksis, jf. Villiger (2009) s. 426 og 439 og punkt 1.3

³⁴¹ Se punkt. 4.2.2

³⁴² CISDL (2002) s. 5

³⁴³ art. 4(1) a) og art. 5(2).

nyttelse av hvalbestanden trer ut av ICRW og driver hvalfangst utenom reguleringsmekanismene til ICRW. Eventuelt via konkurrerende avtaler som NAMMCO.³⁴⁴ Splittelsen mellom hvalfangstnasjoner og antihvalfangstnasjoner skaper intern uro i IWC. En utfordring er at ICJs jurisdiksjon til å dømme i saker som angår ICRW, avhenger av partenes aksept eller erklæring etter ICJ-statuttene art. 36. Hvalfangstnasjoner kan trekke sin erklæring eller reservere sin erklæring for visse saksområder etter ICJ-statuttene art. 36, som Japan nylig har gjort.³⁴⁵ Imidlertid kan de bli møtt med internasjonale mekanismer som kan fordømme deres potensielt vitenskapelig uforsvarlige hvalfangst. Erklæringer kan ikke hindre parter i å reise tvist etter UNCLOS, hvorav reservasjoner er forbudt. Stater kan dermed bli underlagt ITLOS sin domsmyndighet,³⁴⁶ som godkjenner føre var-prinsippet som internasjonal sedvanerett.³⁴⁷ ITLOS kan konstatere brudd på UNCLOS for plikten statene har for å beskytte de marine miljøet, samt plikten for å samarbeide om bevaringen av sjøpattedyr som hvaler.³⁴⁸ UNCLOS art. 64 setter en plikt for stater til å samarbeide gjennom internasjonale organisasjoner som IWC for å bevare visse hvalarter som er opplistet i den tilhørende Anneks 1 i pkt. 17. I bedømmelsen av disse vil føre var-prinsippet ha vekt i tolkningen, iallfall med en oppnådd status som sedvanerett.

ICRW har også andre svakheter som gjøre den mindre effektiv i å beskytte hvalbestanden. Som muligheten til å drive med tradisjonell hvalfangst og forskningsfangst. Småhvaler, som delfiner, faller utenom ICRWs mekanismer. Det hevdes likevel at småhvalers beskyttelse kan innfortolkes i ICRW.³⁴⁹ En annen svakhet er medlemsland har underrapportert sin faktiske fangst, etter tidligere fastsatte fangstkvoter.³⁵⁰

7.2.1 De motstridende hensyn og konflikter

Det er en vidtrekkende tolkning å overhodet ikke tillate dødelig utnyttelse. Idet ordlyden i ICRW tilsier dødelig utnyttelse. Suverenitetsprinsippet blir innskrenket fordi medlemslandene hindres fra å foreta dødelig utnyttelse. Hensynene for hvalbestandens bevaring veier imidlertid sterkere. Viktige hensyn er, som illustrert ovenfor, interessene til nåværende og fremtidige

³⁴⁴ North Atlantic Marine Mammal Commission

³⁴⁵ Se punkt 6.1

³⁴⁶ UNCLOS art. 279, 287, 288, 309

³⁴⁷ se punkt 4.2.2

³⁴⁸ UNCLOS art. 192 og 65

³⁴⁹ Gillespie (2005) s. 276

³⁵⁰ Ibid. s. 23

generasjoner for en ikke-dødelig utnyttelse til fordel for fattige kystsamfunn som bidrar til forskning og utdanning. Andre hensyn er økosystemets avhengighet av hvalbestanden, økt behov for bærekraftige industrier i lys av klimautfordringene, samt hvalenes egenverdi som levende vesener. Vitenskapelig usikkerhet rundt hvalbestandens populasjonsstatus og levedyktighet pga. klimaendringer og trusler tilsier derfor et økt bevaringsfokus. Dødelig utnyttelse, iallfall i dagens utstrekning, er derfor ikke legitim, som redegjort for ovenfor.

IWC bør også samarbeide med internasjonale miljørettslige rammeverk. Helheten i bildet må sees, siden hvalbestanden er en del av biomangfoldet og økosystemet. Konflikter med internasjonale handelsavtaler, som GATT/WTO, kan oppstå. IWC bør utforme en plan for å kunne gjennomføre en bevaringspolitikk som ikke strider med disse instrumentene. Dersom det er global vilje for en bevaringspolitikk kan handelsavtaler revideres for å kunne gjennomføre et tilstrekkelig vern. Ulike oppfatninger av føre var-prinsippets rekkevidde vil også kunne skape stridigheter innad i IWC.

8 Avslutning

Fremstillingen har drøftet den senere utviklingen i ICRW og illustrerer de klimautfordringene hvalbestanden står ovenfor. En tolkning i samsvar med den etterfølgende statspraksisen og de miljørettslige prinsippene tilsier at innholdet i ICRW bør være annerledes i dag enn i 1946. Bevaringsformålet er derfor styrket og formålet om utvikling av hvalindustrien er vesentlig tilsidesatt. Elementet om *intergenerational equity*, å bevare naturressursene for fremtidens generasjoner, bør inkluderes i tolkningen og den fremtidige utformingen av ICRW for å samsvare med prinsippet om bærekraftig utvikling. Dette er en nødvendighet for å kunne bevare den naturressursen som hvalbestanden representerer. Det gir muligheter for å fremme ikke-dødelig utnyttelse av hvalbestanden som en bærekraftig industri.

ICRW har, som illustrert, flere svakheter som gjør vernet for hvalbestandens bevaring utilstrekkelig. Skal ICRW oppfylle bevaringsformålet må utfordringene adresseres internt i IWC og i andre internasjonale forum. Hvalbestanden er, som en del av biomangfoldet og økosystemet, avhengig av et sunt hav. Mennesker er også avhengig havets ressurser, det er derfor fordelaktig å skjerme havet og dets skapninger mot menneskeskapte klimaendringer og overutnyttelse. Implementering av vitenskapelige funn om klimautfordringer via en føre var-tilnærming i ICRW er et steg i riktig retning for å oppfylle bevaringsformålet, slik at hvalbestanden kan gjenopprette seg og oppnå tilstrekkelig vern.

9 Kilder

9.1 Konvensjoner og traktater

CDB	Convention on Biological Diversity, 5 juni 1992
ICRW	International Convention for the Regulation of Whaling, 2 desember 1946
ICJ-statuttene	Statue for the International Court of Justice, 26 juni 1945
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade, 30 oktober 1947
Klimakonvensjonen	United Nations Framework Convention on Climate Change, 9 mai 1992
London Dumping Protocol	Protocol to the Convention on the Prevention of Marine Pollution by Dumping of Wastes and Other Matter, 1996
OSPAR	Convention for the Protection of the Marine Environment of the North-East Atlantic, 22 September 1992
POP-konvensjonen	Stockholm convention on Persistent Organic Pollutants, 22 mai 2001
Ozone Layer Convention	The Vienna Convention for the Protection of the Ozone Layer, 22 mars 1985
Rio-erklæringen	Rio Declaration on Environment and Development, 14 juni 1992
SPS-avtalen	Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures, 15 april 1994
UNCLOS	United Nations Convention on the Law of the Sea, 10 desember 1982
Wienkonvensjonen	Vienna Convention on the Law of Treaties, 23 mai 1969

9.2 Resolusjoner

9.2.1 International Whaling Commission (IWC)

IWC/1979-3,	IWC, <i>Resolution in Relation to the Establishment of a Whale Sanctuary in the Indian Ocean</i> , 1979-3, https://iwc.int/resolutions
IWC/1980-10	IWC, <i>Resolution on Preservation of the Habitat of Whales and the Marine Environment</i> , 1980-10, https://iwc.int/resolutions
IWC/1981-2	IWC, <i>Resolution On Developing Revised Management Procedures</i> , 1981-2, https://iwc.int/resolutions
IWC/1986-2	IWC, <i>Resolution on Special Permits for Scientific Research</i> , 1986-2, https://iwc.int/resolutions
IWC/1993-6,	IWC, <i>Resolution on a Sanctuary in the Southern Ocean</i> , 1993-6, https://iwc.int/resolutions
IWC/1993-12	IWC, <i>Resolution on Whalewatching</i> , 1993-9, https://iwc.int/resolutions
IWC/1993-12	IWC, <i>Resolution on Research on the Environment and Whale Stocks</i> , 1993-12, https://iwc.int/resolutions
IWC/1993-13	IWC, <i>Resolution on the Preservation of the Marine Environment</i> , 1993-13, https://iwc.int/resolutions
IWC/1994-13	IWC, <i>Resolution on Research on the Environment and Whale Stocks</i> , 1994-13, https://iwc.int/resolutions
IWC/1994-14	IWC, <i>Resolution on Whalewatching</i> , 1994-14, https://iwc.int/resolutions
IWC/1995-9	IWC, <i>Resolution on Whaling under Special Permit</i> , 1995-9, https://iwc.int/resolutions
IWC/1995-10	IWC, <i>Resolution On The Environment And Whale Stocks</i> , 1995-10, https://iwc.int/resolutions

IWC/1996-2	IWC, <i>Resolution on Whalewatching</i> , 1996-2, https://iwc.int/resolutions
IWC/1996-8	IWC, <i>Resolution on Environmental Change and Cetaceans</i> , 1996-8, https://iwc.int/resolutions
IWC/1998-3	IWC, <i>Resolution On The Southern Ocean Sanctuary</i> , 1998-3, https://iwc.int/resolutions
IWC/1998-5	IWC, <i>Resolution on Environmental Changes and Cetaceans</i> , 1998-5, https://iwc.int/resolutions
IWC/1998-11	IWC, <i>Resolution On IWC Concern About Human Health Effects From The Consumption Of Cetaceans</i> , 1998-11, https://iwc.int/resolutions
IWC/1999-4	IWC, <i>Resolution on a Review of Aboriginal Subsistence Management Procedures</i> , 1999-4, https://iwc.int/resolutions
IWC/2000-6	IWC, <i>Resolution on POPS and heavy metals</i> , 2000-6, https://iwc.int/resolutions
IWC/2000-7	IWC, <i>Resolution on Environmental Change and Cetaceans</i> , 2000-7, https://iwc.int/resolutions
IWC/2001-10	IWC, <i>Resolution on the Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants</i> , 2001-10, https://iwc.int/resolutions
IWC/2001-11	IWC, <i>Resolution on the Importance of Habitat Protection and Integrated Coastal Zone Management</i> , 2001-11, https://iwc.int/resolutions
IWC/2003-1	IWC, <i>The Berlin Initiative on Strengthening the Conservation Agenda of the International Whaling Commission</i> , 2003-1, https://iwc.int/resolutions
IWC/2003-2	IWC, <i>Resolution on Whaling under Special Permit</i> , 2003-2, https://iwc.int/resolutions

IWC/2004-1	IWC, <i>Resolution on Western North Pacific Gray Whale</i> , 2004-1, https://iwc.int/resolutions
IWC/2005-1	IWC, <i>Resolution on JARPA 2</i> , 2005-1, https://iwc.int/resolutions
IWC/2005-3	IWC, <i>Resolution on the Western North Pacific Gray Whale</i> , 2005-3
IWC/2007-1	IWC, <i>Resolution on JARPA</i> , 2007-1, https://iwc.int/resolutions
IWC/2007-2	IWC, <i>Resolution on Safety at Sea and Protection of the Environment</i> , 2007-2, https://iwc.int/resolutions
IWC/2007-3	IWC, <i>Resolution on the Non-lethal Use of Cetaceans</i> , 2007-3, https://iwc.int/resolutions
IWC/2007-4	IWC, <i>Resolution on CITES</i> , 2007-4, https://iwc.int/resolutions
IWC/2009-1	IWC, <i>Consensus Resolution on Climate and Other Environmental Changes and Cetaceans</i> , 2009-1, https://iwc.int/resolutions
IWC/2012-1	IWC, <i>Resolution on the Importance of Continued Scientific Research With Regard to the Impact of the Degradation of the Marine Environment on the Health of Cetaceans and Related Human Health Effects</i> , 2012-1, https://iwc.int/resolutions

9.2.2 United Nations General Assembly (UNGA)

UNGA-resolution 66/288	UNGA, <i>resolution 66/288 The future we want</i> , 27. juli 2012, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/66/288&Lang=E
UNGA (2015),	UNGA, <i>Transforming Our World: the 2030 Agenda for Sustainable Development A/res/70/1</i> , 15. september 2015, https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf (sitert 22.11.2015)

9.3 Internasjonale rettsavgjørelser

9.3.1 International Court of Justice (ICJ)

Australia v. Japan, *Whaling in the Antarctica*, 31. mars 2014

Dissenting Opinion Judge Owada, *Whaling in the Antarctica*, 31. mars 2014

Dissenting Opinion Judge Yusuf, *Whaling in the Antarctica*, 31. mars 2014

Separate Opinion Judge Cancado Trindade, *Whaling in the Antarctica*, 31. mars 2014

Separate Opinion of ad hoc Charlesworth, *Whaling in the Antarctica*, 31. mars 2014

Argentina v. Uruguay, *Case Concerning Pulp Mills on the River Uruguay*, 20. april 2010

Ungarn v. Slovakia, *Case Concerning the Gabčíkovo-Nagymaros Project*, 25. september 1997

Namibia v. Sør-Afrika, *Advisory Opinion*, 21. juni 1971

Danmark/Nederland v. Tyskland, *North Sea Continental Shelf Cases*, 20. februar 1969

9.3.2 International Tribunal for the Law of the Sea (ITLOS)

New Zealand/Australia v. Japan, *Southern Bluefin Tuna Cases*, 27. august 1999

Irland v. Storbritannia, *The Mox Plant Case*, 3. desember 2001

Advisory Opinion, *Responsibilities and Obligations of States Sponsoring Persons and En-*

tities With Respect to Activities in the Area, Advisory Opinion, Case nr. 17, 1. februar 2011

9.3.3 World Trade Organization Appellate Body (WTO)

Japan v. USA,

Measures Affecting Agricultural Products, WT/DS76/AB/R, 22. februar 1999

9.4 Rapporter og vedtak

9.4.1 Food and Agriculture Organization (FAO)

FAO (2012) FAO, *The State of World Fisheries and Aquaculture*, 2012, <http://www.fao.org/docrep/016/i2727e/i2727e.pdf> (sitert 16.11.2015)

9.4.2 Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC)

IPCC (2015) IPCC, *Climate Change 2014, Synthesis Report. Contribution of Working Groups I, II and III to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*, 2015, <http://www.ipcc.ch/report/ar5/syr/>, (sitert 12.11.2015)

IPCC (2014), IPCC, *Climate Change 2014: Impacts, Adaptation and Vulnerability Part A: Global and Sectoral Aspects. Contribution of Working Group II to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*, 2014. <https://ipcc-wg2.gov/AR5/report/full-report/> (sitert 22.11.2015)

IPCC (2013), IPCC, *Climate Change 2013: The Physical Science Basis- Contribution of Working Group I to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*, 2013, <http://www.climatechange2013.org/> (sitert 22.11.2015)

IPCC (2007), IPCC, *Fourth Assessment Report (AR4) IPCC Climate Change 2007: Impact, Adaptation and Vulnerability*, 2007, https://www.ipcc.ch/pdf/assessment-report/ar4/wg2/ar4_wg2_full_report.pdf (sitert 22.11.2015)

9.4.3 International Union for Conservation of Nature (IUCN)

- IUCN (2013a), IUCN, *Marine News: Marine protection Special*, 10. oktober 2013,
https://cmsdata.iucn.org/downloads/marinenews_10_high.pdf,
(siteret 16.11.2015)
- IUCN (2003), IUCN, *2002-2010 Conservation Action Plan for the World's Cetaceans: Dolphins, Whales and Porpoises*, 2003,
<https://portals.iucn.org/library/node/8201> (siteret 12.11.2015)

9.4.4 International Whaling Commission (IWC)

- IWC/3 (1952), IWC, *Third Report of the Commission*, nr. 3 1952,
<https://iwc.int/annual-reports-pre-1998> (siteret 12.11.2015)
- IWC/24 (1974), IWC, *Twenty-Fourth Report of the Commission*, nr. 24 1974
<https://iwc.int/annual-reports-pre-1998> (siteret 22.11.2015)
- IWC/25 (1975), IWC, *Twenty-fifth Report of the Commission*, nr. 25 1975,
<https://iwc.int/annual-reports-pre-1998> (siteret 22.11.2015)
- IWC/31 (1981), IWC, *Thirty-First Report of the International Whaling Commission*, nr. 31 1981, <https://iwc.int/annual-reports-pre-1998>, (siteret 22.11.2015)
- IWC/32 (1982), IWC, *Thirty-Second Report of the International Whaling Commission*, nr. 32 1982, <https://iwc.int/annual-reports-pre-1998>
(siteret 22.11.2015)
- IWC/33 (1983), IWC, *Thirty-Third Report of the International Whaling Commission*, nr. 33 1983, <https://iwc.int/annual-reports-pre-1998>
(siteret 22.11.2015)
- IWC/44 (1994), IWC, *Forty-Fourth Report of the International Whaling Commission: Approved by the Commission at its forty-fifth meeting*,
nr. 44 1994, <https://iwc.int/annual-reports-pre-1998> (siteret 22.11.2015)

- IWC/52 (2001), IWC, *Annual Report of the International Whaling Commission 2000*, nr. 52 2001, <https://archive.iwc.int/pages/search.php?search=%21collection2&k=> (sitert 22.11.2015)
- IWC/63 (2012), IWC, *Annual Report of the International Whaling Commission 2011*, nr. 63 2012, <https://archive.iwc.int/pages/search.php?search=%21collection2&k=> (sitert 22.11.2015)
- IWC/64 (2013), IWC, *Annual Report of the International Whaling Commission 2012*, nr. 64 2013, <https://archive.iwc.int/pages/search.php?search=%21collection2&k=> (sitert 22.11.2015)
- IWC (2012-2013) IWC, *Intersessional Report: Annual report of the International Whaling Commission Aug 2012-Aug 2013*, 2012-13, <https://archive.iwc.int/pages/search.php?search=%21collection2&k=#> (sitert 14.11.2015)
- IWC/65 (2014) IWC, *The South Atlantic: A Sanctuary for Whales (Submitted by Argentina, Brazil, South Africa and Uruguay)* , 2014. https://archive.iwc.int/pages/download_progress.php?ref=3418&size=scr&ext=jpg&k=&search=sanctuary+2014&offset=0&archive=0&sort=DESC&order_by=relevance (sitert 22.11.2015)

9.4.5 International Whaling Commission & the Scientific Committee (IWC & SC)

- IWC/SC Workshop (2004), IWC & SC, *Report of the IWC Scientific Committee Workshop on Habitat Degradation*, 12-15. november 2004, https://iwc.int/document_1056 (sitert 12.11.2015)
- IWC/SC Workshop (2013), IWC & SC, *Report of the 2013 IWC Scientific Committee Workshop on Marine Debris*, 2013, <https://archive.iwc.int/pages/view.php?ref=3695&search=%21collection2>

tion120&order_by=relevance&sort=DESC&offset=0&archive=0&k=&curpos=5 (sitert 22.11.2015)

IWC Workshop (2014), IWC, *Report of the IWC Workshop on Mitigation and Management of the Threats Posed by Marine Debris to Cetaceans*, 29. august 2014, https://archive.iwc.int/pages/download_progress.php?ref=3497&size=&ext=pdf&k=&search=%21collection118&offset=0&archive=0&sort=DESC&order_by=relevance (sitert 12.11.2015)

SC (2015), SC, *Report of the Scientific Committee*, 22 mai – 3. juni 2015, <https://archive.iwc.int/pages/search.php?search=%21collection73&k=> (sitert 22.11.2015)

9.4.6 The World Bank

The World Bank (2016), The World Bank, *Shock Waves: Managing the Impacts of Climate Change on Poverty*, 2016, <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/22787> (sitert 13.11.2015)

9.4.7 United Nations General Assembly (UNGA)

UNGA (1972), UNGA, *Report of the United Nations Conference on the Human Environment*, Stockholm 5-16. juni 1972, <http://www.un-documents.net/aconf48-14r1.pdf> (sitert 22.11.2015)

9.4.8 United Nations World Commission on Environment and Development (WCED)

WCED (1987), WCED, *Report of the World Commission on Environment and Development; Our Common Future, Brundtland Report*, 1987, <http://www.un-documents.net/our-common-future.pdf> (sitert 14.11.2015)

9.4.9 World Summit on Sustainable Development & United Nations (WSSD & UN)

UN & WSSD (2002), WSSD & UN, *Report of the World Summit on Sustainable Development*, 2002,

http://www.unmillenniumproject.org/documents/131302_wssd_report_reissued.pdf (sitert 14.11.2015)

9.4.10 World Wildlife Fund (WWF)

WWF (2015), WWF, *Living Blue Planet Report*, 2015 september 15, <http://www.worldwildlife.org/publications/living-blue-planet-report-2015> (sitert 16.11.2015)

WWF (2007), WWF, *Whales in Hot Water*, mai 2007, http://awsassets.wwf.org.au/downloads/sp141_g_whales_in_hot_water_1may07.pdf (sitert. 16.11.2015)

9.5 Juridisk og annen litteratur

9.5.1 Bøker

Calhoun (2009) Calhoun, Yael (red.), *Wildlife Protection*, 2009, Chelsea House Publishers, Google-bøker. https://books.google.no/books?id=kTw1xhNO_ZAC&pg=PA24&lpg=PA24&dq=1925+the+league+of+nations+over+exploitation&source=bl&ots=67b9RDHnTl&sig=MSXqPzr3K0HVETJXWzEBWqNvLWk&hl=no&sa=X&ved=0CDkQ6AEwBGoVChMInfS9kv26yAIVCfByCh0T0QCt#v=onepage&q=1925%20the%20league%20of%20nations%20over%20exploitation&f=false

Gillespie (2005) Gillespie, Alexander, *Whaling Diplomacy*, 1. januar 2005, Edward Elgar Publishing. Google bøker. https://books.google.no/books?id=NzJmAwAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=no&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

Gisle (2010) Gisle, Jon, *Jusleksikon*, fjerde utgave, 2010.

Higham (2014) Higham, James, Lars Bejder, Rob Williams (red.), *Whale-watching: Sustainable Tourism and Ecological Management*, 27. mars 2014, Cambridge University Press. Google bøker.

https://books.google.no/books?id=zEoHAAQBAJ&dq=Corkeron,+2007+whales&hl=no&source=gbs_navlinks_s

Hoyt (2012)

Hoyt, Erich, *Marine Protected Areas for Whales: A World Handbook for Cetacean Habitat Conservation and Planning*, 2. oktober 2012, Routledge.
https://books.google.no/books?hl=no&lr=&id=QiEK_7D0e08C&oi=fnd&pg=PP2&dq=Marine+Protected+Areas+for+Whales,+Dolphins+and+Porpoises+hoyt&ots=GqBzMXEPvc&sig=Qq56F02qCbHxgba2RHtcsdjDjMI&redir_esc=y#v=onepage&q=Marine%20Protected%20Areas%20for%20Whales%2C%20Dolphins%20and%20Porpoises%20hoyt&f=false

Nordquist (2003)

Nordquist, Myron H., John Norton Moore, Said Mahmoudi (red.), *The Stockholm Declaration and Law of the Marine Environment*, 1. januar 2003, Martinus Nijhoff Publishers. Google-bøker.
<https://books.google.no/books?id=e6USs2zjiH8C&pg=PA11&pg=PA11&dq=The+Stockholm+Declaration+and+Law+of+The+Marine+Environment+by+Myron+H.+Nordquist,+John+Norton&source=bl&ots=LaAuJCZ1Ep&sig=qOCyZL2LaKFgEmW0jV2nI8RwVos&hl=no&sa=X&ved=0CCAQ6AEwAGoVChMIxd-gt7-LyQIVJo5yCh0yjgyE#v=onepage&q=The%20Stockholm%20Declaration%20and%20Law%20of%20The%20Marine%20Environment%20by%20Myron%20H.%20Nordquist%2C%20John%20Norton&f=false>

Ruud (2011)

Ruud, Morten, Geir Ulfstein, *Innføring i folkerett*, fjerde utgave, 2011.

- Sands (2012) Sands, Philippe, Jaqueline Peel, Adriana, Fabra og Ruth Mackenzie, *Principles of International Environmental Law*, 3. utg, 2012.
- Villiger (2009) Villiger, Mark Eugen, *Commentary on the 1969 Vienna Convention on the Law of Treaties*, 2009, Martinus Nijhoff Publishers. Google bøker. https://books.google.no/books?id=bEhmVmrJN1oC&pg=PA359&hl=no&source=gbs_toc_r&cad=4#v=onepage&q&f=false
- Zimmermann (2012) Zimmermann, Andreas, Christian Tomuschat, Karin Oellers-Fram, Christian J.Tams (red), *The Statute of the International Court of Justice: A Commentary*, 2012 2. utgave, <http://www.alainpellet.eu/Documents/PELLET%20-%202006%20-%20Article%2038%20of%20the%20Statute%20of%20the%20ICJ.pdf>
- 9.5.2 Artikler
- Atkinson (2004) Atkinson, Angus, Volker Slegel, Evgeny Pakhomov, Peter Rothery, *Long-Term Decline in Krill Stock and Increase in Salps Within the Southern Ocean* |: Nature Publishing Group (2004). http://www.researchgate.net/publication/8194589_Long_term_decline_in_krill_stock_and_increase_in_salps_within_the_Southern_Ocean._Nature
- Berger-Eforo (1996) Berger-Eforo, Judith, *Sanctuary for the Whales: Will This Be the Demise of the International Whaling Commission or a Viable Strategy for the Twenty-First Century?* |: Pace International Law Review Volume (8. april 1996) <http://digitalcommons.pace.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1293&context=pilr>

- Corkeron (2007) Corkeron, Peter, Iceland, *Whaling and Ecosystem-based Fishery Management*, (2007).
<http://uk.whales.org/sites/default/files/iceland-whaling-and-fisheries-management.pdf>
- Cunningham (2011) Cunningham, Paul A., Edward H. Hujibens, Stephen L. Wearing, *From whaling to whale watching: examining sustainability and cultural rhetoric*, |:, Journal of Sustainable Tourism. (22. november 2011)
http://www.researchgate.net/publication/233443359_From_whaling_to_whale_watching_Examining_sustainability_and_cultural_rhetoric
- D'Amato (1991) D'Amato, Anthony, Sudhir K. Chopra, *Whales: Their Emerging Right to Life*, |: 85 American Journal of International Law 21-62. (januar 1991)
https://www.researchgate.net/publication/228187331_Whales_Their_Emerging_Right_to_Life
- Doughty (2015) Doughty, Christopher E, Joe Roman, Søren Faurby, Adam Wolf, Alifa Haque, *Global Nutrient Transport in a World of Giants*, |:Proceedings of the National Academy of Sciences (6. august 2015)
<http://www.pnas.org/content/early/2015/10/23/1502549112.abstract>
- Hemmings (2015) Hemmings, Alan D., *Commercial Harvest in Antarctica*, |: Springer International Publishing Switzerland (2015).
http://www.researchgate.net/publication/280736670_Commercial_Harvest_in_Antarctica_Exploitation_of_Antarctic_Marine_Living_Resources
- Lauriano (2013) Lauriano, Giancarlo, Letizia Marsilli, Silvia Maltese, *Biological Threats and Environmental Pollutants, a Lethal Mixture for Mediterranean Cetaceans?*, |: Journal of the Marine Biological

- Association of the UK (september 2013).
http://www.researchgate.net/publication/271401662_Biological_threats_and_environmental_pollutants_a_lethal_mixture_for_mediterranean_cetaceans
- Learmonth (2006) Learmonth, J.A, C.D Macleod, M.B, Santos, G.J Pierce m.fl, *Potential Effects of Climate Change on Marine Mammals, Oceanography and Marine Biology*, (2006)
http://www.researchgate.net/publication/228351576_Potential_effects_of_climate_change_on_marine_mammals
- Morishita (2005) Morishita, Joji, Dan Goodman, *Roles and Problems of the Scientific Committee of the International Whaling Commission in terms of Conservation and Sustainable Utilization of Whale Stocks*, (2005)
http://www.researchgate.net/publication/237391624_Role_and_Problems_of_the_Scientific_Committee_of_the_International_Whaling_Commission_in_terms_of_Conservation_and_Sustainable_Utilization_of_Whale_Stocks
- Morishita (2011) Morishita, Joji, Dan Goodman, *The IWC moratorium on commercial whaling was not a value judgment and was not intended as a permanent prohibition*, |: Aegan Review of the Law of the Sea and Maritime Law (2011)
https://www.researchgate.net/publication/215630570_The_IWC_moratorium_on_commercial_whaling_was_not_a_value_judgment_and_was_not_intended_as_a_perma
- Oberthur (2014) Oberthur, Sebastian, *The International Convention for the Regulation of Whaling: From Over-Exploitation to Total Prohibition*, |: Yearbook of International Co-operation on Environment and Development (7. februar 2014)
https://www.researchgate.net/publication/242125997_The_International-

al_Convention_for_the_Regulation_of_Whaling_From_OverExploitation_to_Total_Prohibition

- O'Corry-Crove (2008) O'Corry-Crove, Gregory, *Climate Change and the Molecular Ecology of Arctic Marine Mammals*, (2008)
<http://www.esajournals.org/doi/pdf/10.1890/06-0795.1>
- Simmonds (2007) Simmonds, Mark P, Stephen J. Isaac, *The Impacts of Climate Change on Marine Mammals: Early signs of Significant Problems*, (2007)
http://www.researchgate.net/publication/231944368_The_impacts_of_climate_change_on_marine_mammals_Early_signs_of_significant_problems
- Stachowitsch (2013) Stachowitsch, M, E.C.M Parsons, Rose NA (red), *State Of the Cetacean Environment Report*, |: Journal of Cetacean Research and Management, (January 2013)
https://www.researchgate.net/publication/266733206_State_Of_the_Cetacean_Environment_Report_%28SOCER%29_2012
- Stockstad (2006) Stockstad, Erik, *Global Loss of Biodiversity Harming Ocean Bounty*, |: Science Magazine (3. november 2006).
<https://www.sciencemag.org/content/314/5800/745>
- Tynan (1997) Tynan, Cynthia T, Douglas P. Demaster, *Observations and Predictions of Arctic Climate Change: Potential Effects on Marine Mammals*, (1997)
http://www.alaskasealife.org/New/Contribute/pdf/Tynan_DeMaster_1997.pdf
- Voigt (2012) Voigt, Christina, "A Precautionary Approach to the Whaling Convention: Will the ICJ Challenge the Legality of Scientific Whaling" |: Pro Natura : Festschrift til Hans Christian Bugge på 70-årsdagen 2012. (2012)

9.6 Nettdokumenter

- CISDL (2002), Centre for International Sustainable Development Law, *Precaution in International Sustainable Development Law: For the World Summit on Sustainable Development Johannesburg, South Africa, 26 August - 4 September*, (2002), http://cisdl.org/public/docs/news/brief_precaution2.pdf (sitert. 18.11.2015)
- FAO (2015), *Ecosystem Approach*, <http://www.fao.org/biodiversity/cross-sectoral-issues/ecosystem-approach/en/> (2015) (sitert 14.11.2015)
- IUCN (2001), *2001 Categories & Criteria (version 3.1)*, (2001), http://www.iucnredlist.org/static/categories_criteria_3_1 (sitert 11.12.2015)
- IUCN (2008a), *The IUCN Red List of Threatened Species*, (2008a), <http://www.iucnredlist.org/details/2475/0> (sitert 22.11.2015)
- IUCN (2008b), *The IUCN Red List of Threatened Species*, (2008b), <http://www.iucnredlist.org/details/2477/0> (sitert 22.11.2015)
- IUCN (2013), *The IUCN Red List of Threatened Species*, (2013), <http://www.iucnredlist.org/details/2478/0> (sitert 22.11.2015)
- IUCN (2012), *The IUCN Red List of Threatened Species*, (2012), <http://www.iucnredlist.org/details/41712/0> (sitert 22.11.2015)
- IWC/65 2014 Japans opening statement, *Japans Opening Statement to the 65th Meeting of the International Whaling Commission*, (2014).
<https://archive.iwc.int/pages/search.php?search=%21collection104&k=> (sitert 14.11.2015)
- IWC (2015a), *Chemical Pollution*, (2015a), <https://iwc.int/chemical-pollution> (sitert 11.12.2015)

- IWC (2015b), *Habitat Degradation*, (2015b), https://iwc.int/index.php?cID=html_324 (sitert 12.11.2015)
- IWC (2015c), *Commission Sub-groups*, (2015c), <https://iwc.int/commission-sub-groups> (sitert 12.11.2015)
- IWC (2015d), *Whale Sanctuaries*, (2015d), <https://iwc.int/sanctuaries> (sitert 12.11.2015)
- IWC (2015e), *Aboriginal Subsistence Whaling*, (2015e), <https://iwc.int/aboriginal> (sitert 12.11.2015)
- IWC (2015f), *Catch limits for aboriginal subsistence whaling*, (2015f), https://iwc.int/index.php?cID=html_76#aborig (sitert 12.11.2015)
- IWC (2015g), *Marine Debris*, (2015g), <https://iwc.int/marine-debris> (sitert 12.11.2015)
- IWC (2015h), *Iceland and commercial whaling*, (2015h), <https://iwc.int/iceland> (sitert 14.11.2015)
- Japans Declaration (2015), *Declarations Recognizing the Jurisdiction of the Court as Compulsory*, (6. oktober 2015), <http://www.icj-cij.org/jurisdiction/?p1=5&p2=1&p3=3&code=JP> (sitert 14.11.2015)
- Muller (2007), George C., *Sustainable Whaling: Fishery or Fallacy*, (2007) <http://www.cgeorgemuller.com/editorial.htm#sustain> (sitert 14.11.2015)
- Normile (2015), Dennis, *Scientists renew objections to Japan's whaling program*, (19. juni 2015). <http://news.sciencemag.org/plants-animals/2015/06/scientists-renew-objections-japan-s-whaling-program> (sitert 14.11 2015)
- Secretariat of the CDB-Convention & UNEP (2015), Secretariat of the Convention on Biological Diversity & United Na-

tions Environment Programme (UNEP), *Governments should consider the use of biodiversity and ecosystem services as strategy for climate change adaptation and disaster risk reduction*, (21 oktober 2015)
<https://www.cbd.int/doc/press/2015/pr-2015-10-21-eco-en.pdf> (sitert 14.11.2015)

- SNL (2014a), Store Norske Leksikon, *Internasjonal hvalfangstregulering*, (2014a),
https://snl.no/hvalfangst/internasjonal_hvalfangstregulering (sitert 22.11.2015)
- SNL (2014b), Store Norske Leksikon, *Den moderne fangsten*, (2014b)
https://snl.no/hvalfangst/den_moderne_fangsten (sitert 22.11.2015)
- SNL (2014c), Store Norske Leksikon, *Miljørett*, (2014c)
<https://snl.no/Milj%C3%B8rett>, 2014 (sitert 16.11.2015)
- SNL (2014d), Store Norske Leksikon , *Føre var-prinsippet*, (2014d)
https://snl.no/f%C3%B8re_var-prinsippet (sitert 16.11.2015)